

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №14

Стенограма пленарного засідання

17 березня 2021 року

Київ 2021

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №14

*Стенограма пленарного засідання
17 березня 2021 року*

Редакційне управління
Головного управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання чотирнадцяте
(Середа, 17 березня 2021 року)

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції
народних депутатів України ...4

Розгляд проекту Закону «Про внесення змін до Земельного
кодексу України та інших законодавчих актів
щодо удосконалення системи управління та дерегуляції
у сфері земельних відносин» ...14

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ЧОТИРНАДЦЯТЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
17 березня 2021 року, 10 година*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго ранку, шановні колеги! Доброго ранку, шановні представники засобів масової інформації! Будь ласка, підготуйтеся до реєстрації. Нагадую: реєстрація відбувається шляхом застосування сенсорної кнопки та зеленої кнопки, першої зліва, або кнопки «За» (*Шум у залі*). Я вас не чую.

Готові реєструватися? Прошу зареєструватися.

У сесійному залі зареєструвалися 223 народні депутати України. Пленарне засідання Верховної Ради України оголошується відкритим.

Шановні колеги, нагадую, що відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України у середу ми маємо 30 хвилин на виступи народних депутатів України з оголошеннями, заявами, пропозиціями та повідомленнями. Народні депутати, будь ласка, запишіться на виступи.

Аліксійчук Олександр Васильович.

АЛІКСІЙЧУК О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 154, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Доброго дня, пане Голово! Доброго дня, колеги! Фракція «Слуга народу», виборчий округ № 154, Рівненщина. Я, як і кожен депутат-мажоритарник, кожного дня перебуваю в тісній комунікації з виборцями. Сьогодні з цієї трибуни хотів би розповісти про проблему з закладами охорони здоров'я, з якою стикаються майже всі райони, зокрема і моя рідна Дубенщина.

Хочу звернутися до пана Прем'єр-міністра України Дениса Анатолійовича Шмигала і особливо до міністра охорони здоров'я України пана Степанова з проблемою, яка стосується 170-тисячного новоутвореного Дубенського району.

У центрі району, в місті Дубно, знаходиться центральна районна лікарня, яка розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 року внесена до переліку опорних закладів охорони здоров'я, а 7 травня 2020 року була визначена закладом для госпіталізації пацієнтів з гострою респіраторною хворобою COVID-19 першої хвилі. На сьогодні в лікарні розгорнуто 180 ліжко-місць для надання стаціонарної медичної допомоги хворим на COVID-19. Впродовж

2020 року в закладах було проліковано більше 11,5 тисячі хворих, зокрема 1 тисячу 141 пацієнта, хворого на COVID-19. Цього року вже 853 пацієнти пройшли стаціонарне лікування, з яких 205 хворих на COVID-19. Водночас лікарня практично не отримує підтримки від Міністерства охорони здоров'я України для покращення матеріально-технічної бази, а оновлюється виключно за рахунок власних коштів та коштів місцевого бюджету, на який і так лягло непосильне навантаження, зокрема у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19.

Не винятком стало і фінансування так званої програми реконструкції приймальних відділень, яку не вдалося реалізувати, оскільки кошти у розмірі 1,5 мільйона гривень надійшли наприкінці року і роботи не можна було виконати з огляду на стислий строк. Водночас проект та експертиза проекту були розроблені та проведені за кошти місцевої громади, зокрема громади міста Дубна.

З огляду на це та зважаючи на велике навантаження на лікарню, а також ключову роль закладу в боротьбі з пандемією на Дубенщині, прошу виділити кошти для підтримки матеріально-технічної бази (звертаюся з таким проханням до пана Прем'єр-міністра України і міністра охорони здоров'я України) та відновлення і реконструкції приймального відділення.

Дякую.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Брагару Євгенію Вадимовичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

БРАГАР Є.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Артему Чорноморову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артем Чорноморов. Прошу.

ЧОРНОМОРОВ А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 131, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Доброго ранку, шановні народні депутати! Доброго ранку, народе України! Звертаюся до пана Прем'єр-міністра. Шановний Денисе Анатолійовичу, коли вже ви почнете виконувати свої зобов'язання перед людьми? Люди вже втомилися від вашої бездіяльності щодо проблеми, яка стосується 30-кілометрової зони, зони ризику, поблизу чотирьох атомних електростанцій. на сьогодні втратили 30-відсоткову знижку на електроенергію 880 тисяч людей. Це чотири

області, про які я вам нагадувати не буду. Ці люди вже не знають, як відстоювати свої права цивілізованим шляхом, лише йти і блокувати дороги. Я вважаю, що якщо ми можемо вирішити це питання більш цивілізовано, ми маємо це зробити. У них в думках зараз лише одне – те, що вони чують по телебаченню: що ці 880 тисяч осіб, а це 2 відсотки населення України, компенсують борги, які зараз нависли над ПАТ «Центренерго» та ДП НАЕК «Енергоатом». Ви побираєте з кишень людей! Знаєте, Денисе Анатолійовичу, колись ви мені сказали такі слова: «Ці люди що, якісь особливі?». І я вам скажу, так!

По-перше, вони особливі тому, що коли дивляться у вікно, не бачать ліс, море або гори, вони бачать червоного кольору енергоблоки.

По-друге, ці люди особливі, тому що коли ви прийдете до них погоджувати питання щодо продовження терміну експлуатації енергоблоків, вони мають надати вам згоду. А вони вам знаєте, що передають? «Ми вам гарбуза дамо!».

І по-третє. Президент України надав вам доручення добудувати третій та четвертий енергоблоки Хмельницької атомної електростанції, і саме з мешканцями 30-кілометрової зони ви будете погоджувати ці питання. Наразі у них постає запитання: чи треба давати вам на це згоду? Тому що згода може бути лише у ваших думках, і не бачити вам її як своїх вух.

Тому міжфракційним депутатським об'єднанням «За розвиток атомної енергетики» вам було запропоновано можливий варіант вирішення цієї проблеми – прийняття закону, яким буде продовжено компенсацію 30-відсоткової знижки на електроенергію.

Звертаюся до вас, виконуючого обов'язки міністра енергетики України пане Вітренко, до вас, пане Прем'єр-міністре: у вас не так багато часу для розв'язання нагальної соціальної проблеми осіб, які мешкають у цих чотирьох областях.

Дуже дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Сухову Олександрю Сергійовичу, депутатська група «Довіра».

Сергій Шахов. Прощу.

ШАХОВ С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 114, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановні колеги! В Україні сьогодні вирує чума ХХІ століття: помирають люди, епідемія, безробіття, голод, холод. Сьогодні під стінами Міністерства енергетики вже стоять шахтарі. Хто буде відповідати перед сім'ями шахтарів, які сьогодні голодують, шахтарів, які досі не отримали заробітні плати? І ще одна навала на ці сім'ї: директори шахт змусили шахтарів написати заяви про відпустку за власний рахунок. Що це за знущання над людьми, над простим роботягою, врешті-решт, може хтось пояснити?

Звертаюся від імені всіх шахтарів, зі сходу та заходу, до Президента України, бо лише він може сьогодні втрутитися в ситуацію та вирішити цю проблему. Чому не виплачується заробітна плата робочим? Чому сьогодні матір, яка бере до рук платіжку за електроенергію, «б'є струмом»? Чому люди не можуть сплачувати за тарифами? Чому сьогодні люди бідкуються та не можуть отримати безкоштовну вакцину? Чому бідкуються, помираючи в лікарнях без ліків? Чому сьогодні люди в нашій державі страждають? Україна входить до п'ятірки найбагатших держав світу за покладами корисних копалин. Чому така багата країна і такі бідні люди? Пояснюю, тому що діє не запобіжник влади, а крадія у владі: саме там, у Кабінеті Міністрів України.

Підніміть руку ті, шановні колеги, хто підвищував тарифи. Я відповім: ніхто з вас їх не підвищував. То чому всі мовчать, що збільшуються тарифи, що сьогодні біда в нашій державі? Чому сьогодні ратиці чиновників через комітети залазять до Пенсійного фонду України? Чому вимагають 2,5 мільярда гривень на виплати людям, які не отримали лікарняні?! Двадцять п'ять прем'єр-міністрів змінилося і всі свої ратиці сують до Пенсійного фонду.

Чому в Європі «срібна» економіка, люди подорожують, а у нас пенсіонери гинуть і примерзають до своїх ліжок взимку, бо прикручують батареї? Люди сьогодні вже бояться дивитися на ці платіжки! Як довго це буде відбуватися?

Мене запитують про сховища газу. Ви говорили, 33 мільйони кубів газу можна зі сховищ поставити. Весною закупавайте, взимку продавайте в 3 рази дорожче і годуйте безкоштовно людей, давайте безкоштовний газ...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Замість Бойка Нестор Іванович Шуфрич. Прошу.

ШУФРИЧ Н.І., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний головуючий! Вісімдесят один мільярд, вже навіть більше, сума боргів за комунальні послуги сьогодні. Що це означає? Давайте будемо говорити відверто: сплатити рахунки за комунальні послуги люди не в змозі. На тлі підвищення тарифів зменшується обсяг субсидій, а якщо не платиш, лякають, мабуть, найбільшнішим: що заберуть житло, що люди будуть користувачами у власній квартирі. Да совести у вас нет! Пугать людей тем, что заберете последнее – квартиру!

Тому сьогодні ми вимагаємо провести позачергове засідання і обговорити тарифну політику в нашій країні, щоб тарифи були такими, на які люди заслуговують. Український газ власного видобутку, на який держава витрачає кошти, віддати людям. Є численні законопроекти – Бойка, Тимошенко та інших наших колег.

Давайте будемо думати про людей, а не лише називатися їх слугами. Тому що у нас, на жаль, COVID-19 вже в усьому. Ми досі не знаємо, на яких умовах і за скільки купили той *Covishield*. Я зараз не буду говорити про його якість.

Я бажаю здоров'я головному державному санітарному лікарю України Ляшку, він нам потрібен здоровий. Співчуваємо! Але нехай пояснить, що то за вакцина, ефективність якої 60 відсотків, і що робити тим людям, які після вакцинації потраплять в інші 40 відсотків? До речі, він теж захворів після вакцинації, але нехай одужує і повертається.

Вважаю, що сьогодні, коли люди мають знати правду, знати, що на них чекає, закривати рота журналістам в абсолютно незаконний, спотворений спосіб: не через суди, як це передбачено законом, куди треба докази нести, а призначивши нас терористами... Саме призначивши, тому що жодного доказу причетності до терористичної діяльності вже другий місяць поспіль ми не бачимо. Канали закрито саме через це, і за це хтось буде відповідати. Якщо не сьогодні, то завтра точно, і приклади цьому є.

Згадую слова Президента Зеленського щодо Порошенка: «Я – ваш вирок». Володимире Олександровичу, у мене складається враження, що Порошенко буде вироком для вас і, на жаль, дуже скоро. Тому думайте про людей, а не лише називайтеся їх слугами.

Дякую за увагу (*Оплески*).

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Умеров Рустем Енверович.
Лозинський Роман Михайлович.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»)*. Фракція «Голос». Шановні українці! Сьогодні хотів би запитати у кожного з вас: чи відчуваєте ви себе в безпеці? Чи відчуваєте ви, що якщо раптом із вами чи з вашими близькими станеться якась біда, ви зможете себе захистити і домогтися справедливості? І поки ви думаєте над відповіддю, хочу навести страшні цифри з опитувань, що є у відкритих джерелах. За рік 44 відсотки українців втратили почуття безпеки. Судам зараз довіряє менш ніж 2 відсотки українців. Це вирок судовій та правоохоронній системам!

Звісно, під покровительством Авакова ви відчуваєте себе в безпеці. Якщо ви отримали благословення Венедіктової, звісно, справедливість на вашій стороні. Але якщо ви критикуєте чинну владу, якщо ви критикуєте Авакова чи Венедіктову, вас одразу почнуть переслідувати. Хочу нагадати, що сьогодні заручниками системи, заручниками антиправової і антилюдської держави залишаються Андрій Антоненко, Сергій Стерненко та сотні інших українців, які є політичними в'язнями. Їх утримання в СІЗО сьогодні є абсолютно незаконним, і я поясню чому. Вироки, які хочуть «пришити» як Андрію Антоненко, так

і Сергію Стерненку, автоматично призупинено через подання апеляцій. Але суддям наплювати. Їх утримують незаконно і позбавляють волі до сьогодні.

Сергію Стерненку 20 березня виповниться 26 років, і якщо нічого не зміниться, він їх зустріне за ґратами. Хочу звернутися до Президента України: Володимире Олександровичу, ви – гарант Конституції, гарант прав людини. Ви гарантуєте, що будете боротися з незаконними рішеннями судів чи з незаконними діями окремих перевертнів у мантиях. Ви маєте включатися у такі справи.

Справи Сергія Стерненка та Андрія Антоненка – це справа кожного з нас. Тому закликаю всіх українців у суботу, 20 березня, о 19.00 прийти на мирну акцію під Офіс Президента, аби кожен із нас проявив свою позицію у боротьбі за справедливість. Боротьба триває!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Припутень Дмитро Сергійович.
Фролов Павло Валерійович.

ФРОЛОВ П.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні українці! Вчора ви стали жертвами поправочного терору (*Оплески*). Кожна гривня, сплачена вами за роботу парламенту, була витрачена неефективно. Представники «Батьківщини» та «Опозиційної платформи – За життя» знову заблокували роботу парламенту поправочним спамом. Політичні сили, які фактично десятиліттями кришували «сірі» та «чорні» земельні схеми, які з Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру і Державного агентства земельних ресурсів України зробили інструмент для власного збагачення, сьогодні не дають передати місцевим громадам право розпоряджатися 10 мільйонами гектарів державних земель за межами населених пунктів. Не дають спростити бюрократичні процедури у сфері землеустрою та скасувати штучні обмеження для населення та бізнесу у веденні господарської діяльності на землі. Не дають забрати у Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру невластиві їй функції щодо виділення ділянок та перетворити його з органу топ-корупції на європейську інституцію з обліку та відображення українських земель.

Вчора за 2,5 години ми розглянули лише 5 відсотків із 3,5 тисячі поправок до проекту закону [№ 2194](#). Відповідно до Регламенту ми маємо лише 13 робочих годин впродовж пленарного тижня. З такими темпами розгляду і враховуючи календарний план проведення сесії на остаточне голосування в цілому щодо цього проекту ми виходимо лише в травні. Інший важливий проект про земельні аукціони ми можемо розглянути лише на початку червня. До цього проекту теж надійшло понад 800 поправок.

Колеги, це не парламентаризм. Це не про спробу переконати колег у правильності чи більшій ефективності того чи іншого положення проекту. Це повернення до поправочного терору, шантажу та парламентської обструкції! І на

огульний неконструктив, прокручування тих самих пластинок, які ми вже чули рік тому під час проведення земельної реформи, має бути жорстка відповідь з боку монобільшості.

Не потрібно зараз влаштовувати перемовини або планувати проведення позачергових пленарних засідань для прийняття важливих законопроектів. Ми відповідальні перед своїми виборцями і не маємо права чекати кілька місяців, спостерігаючи за цим «беспределом» з блокування парламенту. Якщо колеги не повернуть до парламенту здоровий глузд, ми у повній відповідності до норм Регламенту сьогодні або завтра можемо прийняти рішення щодо продовження пленарного засідання до завершення розгляду цього питання або зібрати підписи для включення цього питання до порядку денного позачергової сесії. Марафон так марафон! Впевнений, що монобільшість витримає випробування цілодобовою роботою парламенту.

І наостанок. Давайте вдосконалимо особливу процедуру розгляду законопроектів у другому читанні. Ще минулого року ми прийняли за основу проект, який передбачає, що особлива процедура – це п'ять поправок від кожної фракції (*Оплески*).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дві фракції просять надати слово для репліки у зв'язку зі згадуванням їх політичної сили: «Батьківщина» та «Опозиційна платформа – За життя». Хто виступатиме? Тимошенко від «Батьківщини», а від «Опозиційної платформи – За життя» – Нестор Іванович. Я зрозумів.

Будь ласка, Юліє Володимирівно – 1 хвилина, і потім Нестор Іванович – 1 хвилина.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні громадяни України! Зараз у парламенті триває шабаш щодо продавлювання проекту закону про продаж сільськогосподарської землі іноземцям без контролю держави. По суті, знімається контроль за використанням сільськогосподарської землі, надається право розпродавати особливо цінні землі, знімати верхній шар землі, чорноземи, і так далі. І це вони називають законотворчою діяльністю!

Ми намагаємося поправками залишити за державою Україна, за українською нацією право володіти сільськогосподарською землею. Щойно правляча фракція запропонувала взагалі від поправок відмовитися для того, аби в тиші, по суті, забрати в українців найбільше їх багатство – землю. Їх в залі зараз сидить сто осіб, і вони намагаються керувати країною (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Несторе Івановичу, 1 хвилина на репліку.

ШУФРИЧ Н.І. Слышите, «слуги», я рекомендую словосочетание «поправочный терроризм», особенно из уст членов регламентного комитета, забыть в этом зале навсегда! Есть доказательства – в суд идите (*Шум у залі*).

Вибачте, з такими членами регламентного комітету я буду розмовляти тією мовою, яку ви сприймаєте, тому що українську ви вже не чуєте. Що ви собі дозволяєте?! Є Регламент, є права народних депутатів. Так давайте, збирайте РНБО і карайте лише за те, що ми є народними депутатами, що робимо свою роботу, захищаємо людей, захищаємо землю від вашого дерибану!

Тому раджу вам: схаменіться і зупиніться в цьому «беспределе»!

Дякую за увагу (*Оплески*).

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Савчук Оксана Василівна.

САВЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 83, Івано-Франківська область, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Виборчий округ № 83, Івано-Франківщина. Сьогодні хочу порушити питання, яке стосується кожної громади – щодо заборгованості з виплати заробітної плати лікарям через пакети НСЗУ. Всі ви знаєте, що в січні лише 50 відсотків від передбаченої договором суми було направлено на заробітні плати за «ковідним» пакетом. У лютому НСЗУ виплатила вже 30 відсотків від суми договору. Тим самим, заборгованість склала 70 відсотків. І у березні надійшло лише 20 відсотків від запланованих 100 відсотків з «ковідного» фонду для лікарень.

Ми чудово розуміємо, тенденція така, що в квітні ми дійдемо до 10 відсотків, а в травні буде нуль. Як взагалі можна оперативно реагувати на проблеми з COVID-19, якщо медикам у першому місяці заплатили 50 відсотків, у другому – 30 відсотків, а в третьому взагалі 20 відсотків від суми, яку має бути виплачено. Кого ми сьогодні хочемо обдурити? Насамперед лікарів. Дивитися їм в очі і говорити, як ми цінуємо їх працю, а потім не доплачувати заробітну плату – мені здається, це хамство вищої міри!

Це питання потрібно ставити насамперед Прем'єр-міністру України. Міністерство фінансів України і НСЗУ мають докласти максимум зусиль для того, аби закрити борги за січень, лютий і березень, 100 відсотків від суми договору за «ковідним» пакетом.

Наступне питання – це освіта. Ви знаєте, що Міністерство фінансів заборонило казначейству реєструвати кредиторку, і з квітня виплати заробітних плат освітянам будуть під великим питанням? Наприклад, Івано-Франківськ буде

мати борг у 120 мільйонів: 100 мільйонів будуть складати субвенції, і роблять усе можливе, щоб 20 мільйонів перекласти на плечі місцевого самоврядування тим, що в казначействі не буде реєструватися кредиторка. І 20 мільйонів – це сім'ї, більш як 10 тисяч осіб, які можуть не отримати заробітну плату.

І насамкінець. Це підприємці, які зараз закриті у «червоних» зонах і розуміють, що сподіватися їм сьогодні ні на кого. Бо якщо ми не можемо забезпечити гарантовану оплату лікарям, то про що ми можемо говорити з цієї трибуни, про які високі матерії? Давайте, будь ласка, рухатися так, як вимагає наша совість.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жупанин Андрій Вікторович.

ЖУПАНИН А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Доброго ранку, шановні колеги! Сьогодні поговоримо про нову проблему на ринку електроенергії. Йдеться про діяльність з виробництва електроенергії на комунальних теплоелектроцентралях. Як ви знаєте, з 1 липня 2019 року в Україні діє сегмент ринку електричної енергії, а в ньому діє ринок двосторонніх договорів. Є приватна генерація, яка на власний розсуд продає вироблену електроенергію контрагентам, яких вона визначає, та за цінами, якими вважає за потрібне. Однак є державна генерація, яка діє прозоро і продає вироблену електроенергію на біржі за цінами, які, по суті, встановлює ринок.

Але у законі, навмисно чи ні, було пропущено ще одну форму власності виробника електричної енергії – це стосується комунальних теплоелектроцентралей. Декілька фактів про теплоелектроцентралі.

Перше. Їхня загальна сукупна потужність дорівнює потужності кількох блоків атомної електростанції.

Друге. Більшість із них перебуває у комунальній власності, тобто належить громадам, на території яких вони розташовані.

І третє. Ці виробники реалізують електроенергію без жодного контролю з боку громади.

На прикладі ПАТ «Київобленерго» розглянемо, до чого це може призвести. Отже, станом на сьогодні борг ПАТ «Київобленерго» і комунального підприємства «Київтеплоенерго» перед НАК «Нафтогаз України» становить майже 10 мільярдів гривень. Електроенергію вони реалізують за цінами, нижче ринкових. Окрім цього, вони реалізують цю електроенергію трейдерам, які потім перепродають її приватним та державним компаніям, і маржа або прибуток фактично залишається не у комунального підприємства, а у приватних трейдерів.

Ми вважаємо, що управління державною та комунальною власністю має бути прозорим та ефективним. Громадяни, а також мешканці території, на якій

знаходяться ці підприємства, які, власне, є акціонерами цих підприємств, мають знати, наскільки ефективно менеджмент керує цими компаніями і наскільки ефективно реалізується електроенергія та надходять кошти.

Звертаюся до вас з проханням долучитися до пропозиції щодо реєстрації законопроекту про внесення змін до законодавства, які урівняли б діяльність державної генерації, тобто державних компаній, що виробляють електроенергію, з комунальними теплоелектроцентралями. У зв'язку з цим ми очікуємо більших надходжень до місцевих бюджетів, що сприятиме розвитку територій. Ми виступаємо за прозору та ефективну діяльність як державних, так і комунальних компаній.

Прошу долучитися до цієї ініціативи. Дякую за увагу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Гузю Ігорю Володимировичу, «Партія «За майбутнє».

ГУЗЬ І.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 19, Волинська область, самовисуванець). Виборчий округ № 19, Волинь. Хочу звернутися з цієї трибуни до міністра внутрішніх справ України Арсена Авакова. Річ у тім, що я вже три роки прошу Арсена Борисовича як виняток розглянути питання щодо розміщення підрозділу патрульної поліції в місті Нововолинську. Це мій виборчий округ, шахтарське місто. Місто, яке на Західній Україні, на превеликий жаль, займає чи не перше місце з поширення наркоманії, СНІДу, побутової злочинності, і має дуже багато інших проблем.

Я розумію, що є концепція розташування структурних підрозділів патрульної поліції, і на Волині такі підрозділи розміщені в місті Луцьку (обласному центрі) і в місті Ковелі. Але дуже прошу розглянути можливість формування групи, яка приїхала б та вивчила ситуацію. У нас є новий район – Володимир-Волинський, і, власне, місто Нововолинськ сьогодні першочергово потребує цього підрозділу. Нехай це буде 30-40 людей з особового складу, нехай це буде декілька автомобілів.

Новообрана влада міста Нововолинська, міський голова Борис Карпус готові максимально сприяти у пошуку приміщення, виділенні додаткових коштів на паливо та покритті інших видатків цього підрозділу. Це зараз на часі, тому, Арсене Борисовичу, прошу розглянути таку можливість, дати «цэу», аби буквально наступного тижня туди приїхала спільна комісія Міністерства внутрішніх справ України, департаменту патрульної поліції Національної поліції України та вивчила ситуацію. Будь ласка, залучіть мене. Я готовий максимально

посприяти тому, аби в місті Нововолинську все-таки з'явився підрозділ патрульної поліції.

Переконаний, що у виняткових випадках, коли зашкалює побутова злочинність і є багато супутніх факторів, цю концепцію все-таки можна змінити і піти назустріч громадянам.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, шановні колеги, час вичерпано. Повертаємося до розгляду питань порядку денного. Законопроект № 2194.

Поправка 161. Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, вельмишановний пане Голово. Хотів би звернути увагу на те, чому ми наполягаємо на цих поправках. Законопроект містить положення, які, зокрема, унеможливають діяльність та розвиток місцевих громад. Тут дуже багато було сказано на цю тему, тому хочу навести простий приклад.

У 2018 році прийняття нової методики нормативної грошової оцінки земель призвело до того, що вартість грошової оцінки одного гектара землі зменшилася з 32 до 27 тисяч, а в окремих регіонах навіть до 24 тисяч гривень. Ви маєте розуміти, що водночас зменшилися і надходження до місцевих бюджетів. Тому відповідні положення заслуговують на увагу. Це перше.

І друге. Пане Голово, звертаю вашу увагу: тут, виявляється, нас у тероризмі звинувачують. Я не буду звертатися до регламентного комітету, я буду відповідати так, як вважаю за потрібне. І коли мене і моїх колег звинувачують у тероризмі, ми будемо відповідати належним чином. Тому що ви або надайте докази, або доводьте це в судовому порядку.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Готові голосувати?

Ставиться на голосування поправка 161 Колтуновича. Комітетом вона відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 162. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Вельмишановний пане Голово! Вчора тут нам колега Ніколаєнко показував літературу, яку необхідно прочитати для того, аби приймати правильні рішення. Я за його прикладом хотів би вам презентувати збірку Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»,

монографія називається: «Селянське питання – від об'єднаного землеволодіння до експансії агрохолдингів». Ось що зараз відбувається в Україні – експансія агрохолдингів! Всі законодавчі ініціативи спрямовані на посилення агрохолдингів, на формування та посилення монополій, у нас не проводиться об'єднана демонополізація.

На наш погляд, це виняткове питання, що потребує детального розгляду, тому ми й надалі будемо наполягати на поправках, щоб унеможливити експансію агрохолдингів і не довести до зубожіння селян в Україні.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 162 Колтуновича. Комітетом вона відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 163. Волошин. Не наполягає.

Поправка 164. Шинкаренко. Не наполягає.

Поправка 165. Власенко. Будь ласка, увімкніть мікрофон.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, шановний пане Голово! Ви знаєте, я думаю, що перш ніж когось звинувачувати «поправочному тероризмі, треба припинити законодавчий тероризм... (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Увімкніть мікрофон.

ВЛАСЕНКО С.В. Треба припинити законодавчий тероризм, коли вся країна перебуває в заручниках у неконституційних, невіглаських, непрофесійних, грабіжницьких і корупційних законодавчих актів. Яскравим прикладом є законопроект, який ми зараз розглядаємо.

Цим проектом закону українські фермери не лише позбавляються можливості на конкурентних засадах стати власниками української сільськогосподарської землі, а ще й руйнується система державного контролю за дотриманням екологічного та земельного законодавства. Коли повністю розбалансовується система функцій, система повноважень, які були в державі, які були у органів місцевого самоврядування різних рівнів, і коли взагалі знімається державний контроль за використанням будь-яких земель, зокрема і земель сільськогосподарського призначення.

Моя поправка саме про це. Прошу її підтримати (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 165 Власенка. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях та групах, будь ласка.

Поправка 168. Колтунович. Увімкніть мікрофон Колтуновичу.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний пане Голово! Чому взагалі такими важливими є земельні закони для України? Тому що на сьогодні в приватній власності перебуває 31 мільйон гектарів сільськогосподарських угідь. У державній власності – 10,4 мільйона гектарів, якщо бути точним, хоча зараз ця цифра дещо зменшується, у комунальній власності – 25,5 тисячі гектарів, у колективній – 17,4. Якщо ми говоримо про землі, що знаходяться у державній та комунальній власності, то цей законопроект якраз прибирає низку моментів: щодо особливо цінних земель або земель дослідних організацій тощо.

На наш погляд, ми повинні унеможливити кроки щодо відчуження цих земель чи зміни їх цільового призначення, або будь-які інші кроки. Ми маємо законодавчо унеможливити подальше відчуження. Тому, власне, і рухаємося далі за поправками.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 168 Колтуновича. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 55.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 169. Батенко.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановні колеги! Ми за парламентську роботу і за парламентську дискусію. Один із ваших колег говорить про парламентський тероризм, але це не парламентський термін, тож не треба ним маніпулювати.

Якщо ми забираємо у Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру невластиві їй функції, а фактично сьогодні Держгеокадастр розбазарює землю, то ви маєте підтримати поправку 169, якою пропонується не позбавляти сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи повноважень щодо координації діяльності місцевих органів земельних ресурсів, а також не забирати у них повноваження щодо здійснення контролю за використанням і охороною земель комунальної власності, додержанням земельного та екологічного законодавства. Тому що громади сьогодні несуть повну відповідальність за економічний та соціальний розвиток своїх територій.

Прошу колег підтримати поправку 169. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 169 Батенка Тараса Івановича. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 80.

Рішення не прийнято.

Поправка 172. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, шановний пане Голово! Щодо надходження коштів від продажу землі до зведеного бюджету України. Ми бачили динаміку, що фактичні і порівняльні ціни зменшилися досить суттєво. Це перше.

Друге. Якщо ми говоримо про вартість земельної ділянки, яка вже з 1 липня 2021 року буде продаватися, та цифра, яку сьогодні називають, а саме 2 тисячі доларів, також значно завищена. За оцінками експертів, науковців, які займаються питаннями аграрної економіки, ця цифра становить не більше тисячі, 1 тисячі 200 доларів у середньому по країні. Тому, на наш погляд, реалізувати земельну реформу чи так звану земельну реформу в нинішніх умовах недоцільно, недалекоглядно. І, якщо чесно, говорити про економічний ефект від цього недоцільно.

Тому наполягаємо на тому, щоб влада насамперед готувала проекти, які стосуються зрошення, стимулювання переробної промисловості, тваринництва тощо, а не розпродавала українську землю.

Дякую, і прошу підтримати дану поправку.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставиться на голосування поправка 172 народного депутата Колтуновича. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 173. Народний депутат Красов. Не наполягає.

Наступна поправка 174. Дубіль.

ДУБІЛЬ В.О., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Всіх вітаю з початком сурового пасхального посту і хочу, щоб ми з вами хоча б у цей час задумалися та зробили добру справу для українського народу. Давайте знімемо всі законопроекти, які стосуються розпродажу нашої української землі.

Позиція нашої політичної сили – захист українського народу. До проведення всеукраїнського референдуму взагалі не розглядати законопроекти, які стосуються розпродажу української землі. Дотримуйтеся тих обіцянок, які ви

дали українцям: спочатку референдум, а потім, якщо і продаж, то лише українцям або державній агенції, яка буде продавати або здавати її в оренду українському народові.

У цьому проєкті відсутня норма про особливо цінні землі (це землі під лісами, водоймами, національними парками, заповідниками), тобто повний розпродаж. Ще й дозволяється змінювати цільове призначення земель самим власником, який ці землі придбав. «Батьківщина» категорично проти цього.

Прошу поставити поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 174 народного депутата Дубеля. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 175. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). «Батьківщина». Колеги, знаєте, коли чуєш з трибуни звинувачення опозиції у тому, що вони подали поправки... Скажіть, будь ласка, хіба наші поправки не покращують законопроект, який ви запропонували? Хіба не ви обіцяли провести інвентаризацію? Ми своїми поправками покращуємо цю історію. Хіба не ми говоримо про продаж прав оренди, про надання змоги здавати державну землю в оренду? У наших поправках про це йдеться. Хіба не ми з вами говоримо, що потрібно внести все до кадастру, щоб не було у нас землі без хазяїна, яку завтра будуть використати місцеві чиновники?

Колеги, хіба не «Батьківщина» ще з 2015 року бореться за те, аби землі передали територіальним громадам? Саме ми такі поправки і подаємо, це наше конституційне право. І взагалі дивно, коли нас звинувачують у тому, що ми покращуємо законопроект. Ми не винні у тому, що...

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 175 народного депутата Івченка. Комітетом відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 64.

Рішення не прийнято.

Поправка 176. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. «Батьківщина». Колеги, ми ринок маємо відкривати для українського фермера, для людини, яка працює на землі. Цим законопроектом

ми проводимо певну корпоратизацію українського фермерства. Ми на сьогодні маємо чітко розуміти, що геополітично дві країни стикаються на території України, і ми маємо досить активно захищати національні інтереси. Земля має діставатися українському товаровиробнику та українському фермеру.

Нам важливо, колеги, насамперед прийняти програму підтримки фермерства, щоб в Український державний фонд підтримки фермерських господарств було виділено кошти, а ви в бюджеті на це заклали нуль. Це означає, що фермери не отримують допомогу для придбання землі. Нуль на Український державний фонд підтримки фермерських господарств на сьогодні закладено в бюджет, хоча «Батьківщина» пропонувала виділити кошти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 176 Івченка. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Наступна поправка 177. Шкрум. Наполягає? Ні.

Поправка 178. Лабунська.

Поправка 179. Чорноморов.

ЧОРНОМОРОВ А.О. Доброго ранку, шановні колеги! Дякую, шановний пане головуєчий. Я почув дуже багато реплік стосовно цього законопроекту, але всі забувають про найголовніше.

Основна новела цього законопроекту, повторюю, стосується дерегуляції Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру і передачі земель, які в майбутньому стануть комунальною власністю, громадам. Люди в громадах зможуть здавати її в оренду, розпоряджатися нею так, як вони хочуть, і найголовніше – отримувати прибуток. Це основа децентралізації, коли громади стають незалежними і можуть самі себе забезпечувати.

Прошу вас всіх, долучайтеся до цього, тому що це основне. Ми людям обіцяли, що вони стануть самостійними на місцях і будуть самі себе забезпечувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 179 Чорноморова Артема Олеговича. Не наполягає.

Поправка 181. Кучера. Не наполягає.

Поправка 188. Шуфрич. Не наполягає. Наполягаєте? Добре.

ШУФРИЧ Н.І. Наполягаю. Дякую, шановний головуєчий. Безумовно, наполягаю, особливо після того, як нас назвали регламентними терористами. На засіданнях РНБО нас називають реальними терористами, а у Верховній Раді – регламентними терористами. Хочу нагадати, що свого часу, коли терористами

називали своїх політичних опонентів, зародився фашизм у Європі. Тому схаменіться з цими визначеннями і призначенням на посади терористів!

І, шановний доповідачу, вчора мене запитали, про яку Севастопольську міську раду я говорю, якого скликання. Так отвечу вам: про нашу, українську, и про наш український Севастополь!

Тому, будь ласка, якщо розбазарюєте землю іноземцям, то хоч тримайте «морду лица», як говорив Кравчук.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 188 народного депутата Шуфрича. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **РАЗУМКОВ Д.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна поправка 189. Бондаренко. Не наполягає.

Поправка 190. Столар. Не наполягає.

Несторе Івановичу, там ваших немає більше.

Поправка 191. Лукашев. Не наполягає.

Поправка 192. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Я наполягаю на цій поправці.

І, шановні громадяни України, фракція «Батьківщина» наголошує – це не просто ваша земля. Спочатку у вас вкрали право нею розпоряджатися. Землі навколо кожного села, кожного міста, починаючи від Закарпаття і закінчуючи сходом України... Подивіться, скільки зіпсованої землі, скільки деградованої! Ми наполягаємо на тому, що спочатку земля має бути відновлена, має бути відшкодовано збитки об'єднаним територіальним громадам і лише потім можна ставити питання про відкриття ринку землі.

Фракція «Батьківщина» наполягає на тому, що ви, люди, маєте володіти землею. Влада має відшкодувати збитки. Потім – всенародний референдум щодо ринку землі, і лише після цього розгляд питання у Верховній Раді.

Я наполягаю на поправці і прошу поставити її на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 192 Наливайченка. Комітетом вона відхи-лена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 193. Лукашев і Павленко.

Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Власне, моя поправка спрямована на удосконалення проекту закону, який ми сьогодні розглядаємо. Нагадаю, що в цьому законопроекті, на жаль, є дуже багато неузгодженостей з Конституцією України та іншими законодавчими актами.

Крім того, хочу нагадати, що цим законопроектом скасовуються вимоги щодо цільового використання земель сільськогосподарського призначення, скасовується заборона щодо передачі таких земель у власність іноземцям, виключається поняття «особливо цінні землі». Значна частина моїх поправок спрямо-вана на те, щоб захистити українського селянина, захистити особливо цінні родючі українські землі.

Прошу поставити на голосування.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 193 народних депу-татів Лукашева і Павленка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **РАЗУМКОВ Д.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна поправка 194. Батенко.

БАТЕНКО Т.І. Хотів би, щоб мою поправку прокоментував голова комітету. Про що йдеться? У нас до сьогодні відбувається безконтрольне видо-бування піску та гравію, фактично в кожній області, особливо на моїй рідній Львівщині – на Стрийщині, Миколаївщині, Сколівщині і так далі. Ніхто не несе за це жодної відповідальності.

Даним законопроектом ми з переліку повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику зі здійснення державного

нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів прибираємо повноваження щодо здійснення державного контролю за веденням будівельних, днопоглиблювальних робіт, видобуванням піску та гравію, прокладенням кабелів, трубопроводів, інших комунікацій тощо. Цей законопроект нам не пропонує іншого органу контролю за цими діями. Чи призведе це до значного погіршення стану навколишнього середовища, насамперед річок, озер, ставків і так далі?

Прошу голову комітету прокоментувати дану поправку, а Голову Верховної Ради України – поставити її на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 194 Батенка. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 83.

Рішення не прийнято.

Поправка 195. Волошин.

ВОЛОШИН О.А., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні колеги! Зі здивуванням сьогодні зранку прочитав у засобах масової інформації заяву одного з депутатів більшості: виявляється тим, що опозиція наполягає на своїх поправках до цього законопроекту, вона зриває зниження комунальних тарифів. Мені цікаво, хтось в цьому залі бачив у порядку денному на цей тиждень законопроект, який стосується зниження комунальних тарифів? Це перше.

Друге. Невже хтось вважає, що люди такі ідіоти і не розуміють, що комунальні тарифи – це питання уряду і національних регуляторів? Якщо б уряд і влада цього хотіли, вони знизили б їх давним-давно, і для цього не потрібно жодного рішення Верховної Ради.

Тому, будь ласка, шановні колеги... Особливо дивно, що я почув це від депутата, до якого, в принципі, ставлюся з повагою. Давайте не маніпулювати! Які комунальні тарифи і до чого тут Земельний кодекс України? Це зовсім різні питання, і ми будемо далі наполягати на своїх поправках.

Прошу поставити на голосування декілька моїх поправок, вже без коментаря. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можемо одразу декілька поставити на голосування, так?

Ставиться на голосування поправка 195. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 196 Волошина. Комітетом вона відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Поправка 197 Волошина. Комітетом вона відхилена. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Поправка 198 Волошина. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Поправка 199. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Хочу звернутися до українців. Зараз у парламенті проштовхується законопроект щодо розпродажу сільськогосподарської землі. У цьому проекті передбачаються недопустимі речі.

Перше. Держава повністю усувається від контролю за використанням сільськогосподарських земель.

Друге. Земля надаватиметься у володіння іноземним банкам. Скасовується заборона на продаж особливо цінних земель: лісів, водойм, чорноземів національних заповідників. Скасовується заборона на зняття одного метра верхнього родючого шару ґрунту, коли це в кодексі заборонялося. А крім того, повністю знищується і зачищається фермерство. Навіть ті нещасні 50 гектарів, що видавалися фермерам, тепер забирають і вимагатимуть за це гроші.

Я прошу українців, передайте один одному цю інформацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т., голова Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Сьогодні часто згадується питання контролю: щойно у виступі Юлії Володимирівни і, пане Тарасе, у вас. Насправді щодо контролю питань немає, я поясню чому.

Функції державного контролю в частині, що залишені в кадастрі, – це контроль за дотриманням порядку набуття прав на землю, зняття родючого шару ґрунту, відшкодування втрат сільськогосподарського і лісогосподарського виробництва, проведення рекультивації тощо. ОТГ надається два повноваження: самовільне захоплення і нецільове використання. Екоінспекція й екологічний контроль залишаються. Ці повноваження надаються ОТГ, очевидно вона як власник найбільше зацікавлена в цих двох важливих функціях щодо контролю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, по-перше, у нас не одна Юлія Володимирівна в залі. Прізвища не було названо. Це звертаються до колеги. Шановні колеги, давайте не займатися... *(Шум у залі)*. Зараз будуть поправки, далі виступатимете.

Поправка 199. Ставлю її на голосування. Будь ласка, прошу визначатися та голосувати.

«За» – 63.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Богданець. Не наполягає.

Торохтій. Не наполягає.

Заблоцький. Не наполягає.

Німченко.

Поправка 207. Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановний головуючий, у мене буде три поправки поспіль, і я прошу щодо всіх цих поправок дати мені виступити.

Пане головуючий, пане Руслане, було пропущено дві поправки 184 та 188, тому я після цієї поправки прошу повернутися до них. Я наполягав на виступі.

Шановні колеги, я є одним із ваших колег, який голосував за Земельний кодекс. Земельний кодекс сьогодні передбачає захист конституційних прав наших громадян на використання і володіння землею, щоб її не вкрали, не розбазарили під різними приводами. Саме тому ми зараз намагаємося на тому, щоб ті норми чинного Земельного кодексу, що захищають права наших громадян, збереглися в новій редакції. Якщо цього не буде, то сотні тисяч наших громадян фактично залишаться без своїх паїв.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 207. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Тимошенко, репліка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Хочу зараз заперечити те, що розповідають про цей законопроект щодо розпродажу землі, начебто він стосується передачі землі громадам, використання сільськогосподарської землі в інтересах громад і людей. Це все великий обман. Для того щоб спростувати цей обман, прочитайте цей законопроект. В українській нації забирають родючу землю, завдяки якій ми можемо мати мільйони робочих місць, гарантувати продовольчу безпеку, органічну продукцію, принести сотні мільярдів євро доходів. Якщо такий закон буде прийнято, українська земля приноситиме прибутки глобальній і вітчизняній олігархії. А наші фермери, селяни, одноосібники – усі, хто

міг заробляти на цьому копійку і забезпечувати Україні доходи, викреслюються з життя. Не голосуйте за цей законопроект!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 207. Шуфрич. Несторе Івановичу, не наполягаєте?

ШУФРИЧ Н.І. Так. Шановний пане Голово, на жаль, було пропущено дві мої поправки: 184 і 188. Я піднімав руку, хочу зараз зачитати поправку, але вона дуже довга, тому прошу дати мені можливість її дочитати до кінця. Вона покаже, за що ми б'ємося, зберігаючи чинний Земельний кодекс.

«Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику і здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів у галузі (увага!) земельних відносин до компетенції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, у галузі...».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Несторе Івановичу, ні. Ставлю на голосування поправку 208 Шуфрича. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Поправка 209.

ШУФРИЧ Н.І. До повноважень органу центральної влади, про який я говорив, належить (увага!) здійснення державного контролю за додержанням органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями всіх форм власності, громадянами України, (увага!) іноземцями та особами без громадянства, а також іноземними юридичними особами вимог законодавства про використання та охорону земель.

Скажіть, будь ласка, як можна проти цього голосувати? Ну, поясніть мені! Я був серед тих народних депутатів, які з боєм голосували цей Земельний кодекс. Рознести всю Верховну Раду! Це не в таких комфортних умовах, як зараз, коли ви лише слухаєте правду і чхаєте на неї, вибачте!

Ми боремося за права людей, за те, щоб не розграбували їхні землі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 209. Комітетом вона не підтримана. Ставлю її на голосування. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправка 211. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Колеги, ще раз: законодавчий тероризм – це коли монобільшість змушує всю країну жити їх власними приватними інтересами, намагаючись пропхати законопроект, який абсолютно ніхто не очікує серед українців.

Інший вияв законодавчого тероризму – це коли «Батьківщина» і опозиційні фракції реєструють 40 законопроектів для включення до порядку денного п'ятої сесії, а ви включаєте лише один. Оце і є прямий вияв законодавчого тероризму.

Тому якщо ви не будете терористами, то ми абсолютно всі комплексно виконуватимемо свою роботу.

А тепер, повертаючись до моєї поправки, ви знову-таки виключаєте ще одну надважливу функцію профільного міністерства і передаєте її Держкомзему. Чи не здається вам, що створення нового земельного монстра не відповідає реаліям нинішньої України?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 211 Кабаченка. Ставлю на голосування. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправка 212. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, тут важливо, як такий закон, проект якого ми розглядаємо, працюватиме у громадах. «Батьківщина» за те, щоб передати землі територіальним громадам. Проте де-юре це буде передано, а де-факто – громади розпоряджатися цими землями не будуть. Я вже казав, що 55 відсотків землі – в оренді, ще 25 відсотків – в оренді до 15 років. Громади не зможуть розпоряджатися через те, що ці орендні відносини залишаються.

У поправках фракції «Батьківщина» йдеться про те, щоб економіку передати в села, тобто визначити якісь критерії щодо формування земельного податку, сплату оренди також можна збільшити, якщо громади вважатимуть за потрібне там, де договори на мінімальні відсотки. Головне – як житиме країна після прийняття такого закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 212 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 213. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, і ще одне питання. Після того як землі передадуться територіальним громадам («Батьківщина на цьому наполягала з 2015 року), за цим законопроектом визначається, як вони продаватимуться і купуватимуться. Колеги, ви, по-перше, не провели інвентаризації, і багато земель будуть визнані безхазяйними, і управлятимуть ними місцеві корупціонери.

По-друге, у нас не проведена глобальна реформа правоохоронної системи, і сьогодні фермер і селянин не будуть захищені від рейдерства. У судах немає справедливості. Це також вирок суду, який чітко впливатиме на певні схеми, що відбуватиметься із землею. Колеги, фінансово-кредитна система має бути доступною для купівлі землі, і фермери повинні мати першочерговий доступ до ринку землі. Держава має закласти кошти до фермерського фонду. Цього не зроблено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 213 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 215. Волошин.

ВОЛОШИН О.А. Шановні колеги, думаю, усі знають, що демократія – це насамперед диктатура процедури. Слава Богу, що відповідно до Регламенту Верховної Ради і Конституції України визначається, зокрема, право опозиції вносити поправки і в такий спосіб вимагати, справді, детального і ретельного розгляду будь-якого законопроекту, а не приймати його в турборежимі. Тому що інакше без диктатури процедури настає просто диктатура і повне паплюження закону, коли є бажання щось зробити.

Наприклад, поки ми тут працювали останні дні, як виявляється, Служба безпеки України провела якісь обшуки у Верховній Раді у зв'язку із Харківськими угодами. Що вона тут, цікаво, шукала? Шкарлупки від яєць, якими ми тоді спікера Литвина закидали, чи що?

Ну, це просто цілковитий нонсенс. Навіть якщо ви проголосуєте за ці абсолютно антинародні поправки до кодексу, ви не нестимете за це відповідальності, тому що Конституція гарантує право депутату не відповідати за результати свого голосування. Якщо у РНБО та СБУ цього не знають, то нащо нам такі РНБО та СБУ?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 215. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 216. Тимошенко. Не наполягає.

Поправка 217. Івченко (*Шум у залі*).

Тому що, шановні колеги, ви або говоріть... Ви ж між собою розмовляєте.

Поправка 216. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Шановні громадяни України, зараз у цьому залі протягується законопроект щодо розпродажу сільськогосподарської землі. Ви добре пам'ятаєте, як Президент Зеленський, заступаючи на посаду, говорив, що всі значимі для країни питання вирішуватимуться через референдум, а лише потім ставитимуться на голосування в залі.

Ви бачите, що понад два роки Президент на посаді, а закону щодо референдуму немає. Зараз у парламенті без рішення народу через референдум протягується грубий, хамський розпродаж землі проти інтересів України.

Більше того, законопроект, який підтриманий Верховною Радою щодо проведення референдуму, уже півтора місяця не підписується Президентом саме тому, що вони протягують сьогодні цей проект, який позбавляє Україну останнього впливу на свою сільськогосподарську землю.

Ми не...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 216. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 217. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. «Батьківщина». Шановні колеги, сьогодні земля використовується для миттєвого прибутку. Ніхто не думає за родючість ґрунтів. Вчені б'ють на сполох щодо того, що в нас знижується рівень родючості.

Колеги, для кого ми відкриваємо ринок землі? Для фермера, який не має можливості отримати фінансування для купівлі своїх паїв, у якого ви забираєте із земель постійного користування землю і намагаєтеся йому її продати? Для селянина, якого сьогодні ви заганяєте через тарифний геноцид, щоб він сплачував ці додаткові непрямі податки, чи все-таки для іноземців?

Хочу нагадати: сьогодні великі іноземні аграрні холдинги володіють 4 мільйонами гектарів землі. Це площа Швейцарії. Ось вони й будуть купувати за цим законом, проект якого ми зараз розглядаємо, українську землю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 217. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 59.

Рішення не прийнято.

Поправка 218. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. «Батьківщина». Колеги, одним з обіцяних завдань монобільшості було прийняття закону щодо фонду підтримки фермерства, у якому ми мали б передбачити кошти фермерам на купівлю української землі. Так цей фонд перетворили на певну бутафорію. Ви не можете на сьогодні створити фонду, а створюєте страхову компанію виплат банкам, називаючи фонд підтримки фермерства.

Колеги, вчитуйтеся, будь ласка, в те законодавство, яке вам пропонують, бо за цим законом, проект якого ми розглядаємо, мільйони людей і продаватимуть землю, і тисячі людей-фермерів купуватимуть землю. Головне, щоб це були українці, щоб тут був чітко захищений національний інтерес, щоб першочергове право було за українським фермером і товаровиробником. Найголовніше, щоб у нас залишилося село: не нове село будувати, а давайте зберігати поселенську мережу. А коли земля піде з молотка, села...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 218 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Поправка 220. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Прошу передати слово Загородньому, співавтору поправки. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Загородній Юрій Іванович.

ЗАГОРОДНІЙ Ю.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Політична партія «Опозиційна платформа – За життя». Сьогодні, так само, як рік тому, у цій залі відбувається гостра дискусія щодо долі української землі. Ви знаєте, впродовж цього часу я дуже багато спілкувався з керівниками українських аграрних вузів, з керівництвом Національної академії аграрних наук України і з керівництвом Інституту аграрної економіки Національної академії аграрних наук України. Ставив запитання, чи залучали вітчизняних фахівців до розробки законопроектів, які відкривають ринок української землі, і отримав відповідь: ні, не залучали. Була ще одна відповідь, що ці законопроекти розроблялися в Міжнародному валютному фонді. Якщо це правда, то це, справді, антиукраїнські проекти, за якими забирають землю в українського народу. А тим паче законопроектом № 2194 ви...

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 220 народних депутатів Колтуновича і Загороднього. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 221. Шинкаренко. Не наполягає.

Поправка 222. Волошин. Будь ласка.

ВОЛОШИН О.А. Колеги, думаю, ми всі чули чітку обіцянку від Президента України, що питання продажу землі... Хоча ми вважаємо так само, як і деякі інші опозиційні фракції, що в принципі питання створення ринку землі має бути предметом референдуму. Але як мінімум було точно обіцяно Президентом, що питання продажу землі іноземцям буде предметом референдуму. Проте сьогодні ми бачимо, що цими змінами до Земельного кодексу фактично протягуються норми, які дадуть можливість саме юридичним особам, іноземцям, а не фізичним (до речі, цього ніхто особливо не побоюється) володіти українською землею. Заради чого все і затівалося.

Саме тому в цьому і є головна причина нашого несприйняття цих змін. Тому що під прикриттям нібито передачі земель громадам істотно спрощується доступ іноземних власників, іноземних транснаціональних холдингів до володіння українською землею. Саме тому ми ще раз просимо вас замислитися, бо відповідати все одно за це доведеться, до речі, і Президенту...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 222. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 223. Чорноморов. Не наполягає.

Поправка 224. Кучер. Не наполягає.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 225. Королевська. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово, шановні колеги, власне, ця поправка та ряд інших, що після неї, стосуються вдосконалення і створення нормальної роботи тих органів влади, що відповідають за державну політику у сфері земельних відносин.

Ще раз звертаю увагу, що сьогодні рівно три місяці, як відновлено роботу Міністерства аграрної політики та продовольства України. На сьогодні відповідні дії щодо його формалізації досі не завершено, хоча цього часу достатньо. Таке відчуття, що хтось штучно блокує відновлення роботи Міністерства агрополітики та продовольства.

Окреме питання щодо Держгеокадастру. Тому що цим законопроектом пропонується одночасно надати йому владні й управлінські, і контрольні, і наглядові повноваження, а в частині контрольних вони ще дублюються з органами місцевого самоврядування, з відповідними виконкомом. Там також достатньо серйозний хаос на місцях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 225 Павленка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Поправка 226. Німченко.

Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний головуєчий. Шановні колеги, ми не проти того, щоб землею розпоряджалися органи місцевої влади, зокрема наша українська Севастопольська міська рада. Але чому ми позбавляємо Україну як державу контролю над процесами перерозподілу земель державної та комунальної власності? Я не можу цього збагнути. Розумію, що ви вже прийняли те, що у владі ненадовго. Але залиште вашим наступникам можливість контролювати процеси роздачі землі державної та комунальної власності.

Тому просимо залишити в чинній редакції відповідні норми Земельного кодексу. Ми просимо: залиште за державою право контролю, і нічого іншого.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 226 Шуфрича. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Поправка 227. Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Шановні колеги, а зараз давайте трохи про правду щодо процедури розгляду цього питання. Із 3128 поправок, якщо я не помиляюся, близько 1200 поправок, як ви думаєте, ким подані? Уже посміхаєтеся, знаєте, про що я далі говоритиму. Саме народними депутатами від фракції «Слуга народу».

Я зараз наполягаю на репліці представника «Слуги народу», щоб він пояснив, чому зливають 1200 поправок, де їх принциповість? Коли готували поправки до цього ганебного законопроекту, то бачили, що він антинародний, що позбавляє державу, а фактично народ України, контролю над використанням

земель державної та комунальної власності. Куди поділася ваша принциповість? Кто вам пальцы или другое что-то зажал в дверях, що всі поправки злили? І нас звинувачуєте в якомусь регламентному тероризмі? Боріться за свої принципи, а не...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Насправді з 3 тисяч з чимось поправок більше 700, якщо я не помиляюся, враховано. Зокрема, багато поправок «Слуги народу», а також й інших фракцій. Очевидно, що це була конструктивна довга робота.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 228 Шуфрича. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 230. Маріковський.

Там немає ваших поправок. А, поправка 228, вибачте.

Поправка 228. Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановний головуючий, мені вже дорікнули журналісти, що я виступаю без маски. Хочу сказати, що маска в моїх руках і я її знімаю виключно на час виступу, а так завжди в масці.

Проте, шановні колеги, ми маємо знати, що в одного народного депутата України, який учора був у сесійній залі, на жаль, виявився коронавірус. Згідно із Законом «Про захист населення від інфекційних хвороб», постанови Кабінету Міністрів України ми зобов'язані забезпечити самоізоляцію, якщо були в оточенні нашого колеги, який захворів на COVID-19. Сьогодні підтвердився тест. На жаль, позитивний. Ми бажаємо здоров'я. З етичних міркувань я прізвище не називаю, але всі знають, про кого йдеться.

Тому я прошу о 12 годині зібрати нараду голів фракцій і груп і визначитися щодо подальшої роботи. Бо ми зараз демонструємо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Несторе Івановичу, по-перше, це не стосується того питання, яке зараз розглядається, по-друге, ви, будь ласка, подивіться на членів вашої фракції, хто з них у масках. Ні, не зараз надягайте, а подивіться на фракцію і на всіх інших колег. Я до всіх звертаюся. Рада ніколи не йшла до локдауну. Якщо у вас є бажання змінити регламент роботи Верховної Ради і перейти до режиму роботи у комітетах, ви обов'язково це зможете зробити, щойно завершимо розгляд цього питання (*Шум у залі*).

Шановні колеги, будь ласка, не кричіть. Ви ж правовий комітет, зверніться до правоохоронних органів стосовно колег. Будь ласка, Григорію Миколайовичу Мамка, це ж ваш профільний. Дякую.

Наступна поправка 232. Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є. «Батьківщина». Шановні колеги, сьогодні бажаючих купити українську землю по всьому світу. Саудівська Аравія купила аграрний холдинг «Мрія» – 270 тисяч гектарів, це третина такої області, як Хмельницька. Колеги, американці на сьогодні вже обробляють 400 тисяч гектарів орендованих земель. Китайці хотіли купити 100 тисяч гектарів, безпосередньо вели перемовини з *KSG Agro* в Дніпропетровській області. Туреччина заявляє, що готова купити українську землю, європейці...

Колеги, а що бідні українці? Фермерам ми не даємо коштів на купівлю землі, банки не дають нормальних відсотків і кредитування особливо малим фермерам, оскільки вони не ведуть облік. Кому ж ця земля достанеться? Давайте зробимо такий закон, щоб насамперед...

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 232 народного депутата Івченка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 237. Крулько. Будь ласка.

КРУЛЬКО І.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»)*. Фракція «Батьківщина». Коли совети прийшли до України, перше, що вони зробили, це через колгоспи відібрали у людей всю землю, зробили їх безземельними і організували голодомор – геноцид українського народу, і селяни не могли нічого ані посіяти, ані зібрати.

Зараз так звана ринкова економіка, і через так звані ринкові методи намагаються в українських селян забрати землю, щоб вони знову не могли ані обробити, ані зібрати, ані прогледувати свої сім'ї. Ось про що цей законопроект.

Тому «Батьківщина» бореться проти того і хоче всіх напоумити: припинить грабувати український народ і поверніть українцям землю, нехай вони обробляють і стануть багатими, а не ті, які прийдуть із-за кордону і останнє заберуть в українця. Скільки вже можна це терпіти, і історія нічому не навчає! Ми проти цього. А мою поправку прошу підтримати. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 237 Крулька Івана Івановича. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 68.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна поправка 238. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Правильно казав мій колега Іван Крулько, що це ніщо інше, ніж ознаки геноциду, голодомору, коли виставлялися загороджувальні загони, як зараз стоять на українських землях паркани, за які вже ніхто не може потрапити з людей, які навіть поруч проживають. А хто ж збудував ці паркани і захопив зараз заповідники, ставки, землі особливо навколо кожного міста, там, де найдорожча земля? Топ-чиновники і топ-корупціонери. НАЗК нас інформує, за що ми йому вдячні, що є топ-30 корупційних схем, як розкрадають землю, а землю розкрадають не топ-30.

Тому я наполягаю на своїй поправці: наведіть порядок, забезпечте право громадян України навечно володіти землею. Державний земельний кадастр має бути святою книгою, у якій гарантуються права громадян України назавжди володіти землею. Після цього – референдум.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 238 Наливайченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправка 242. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово, власне, ця поправка, а також дві наступні спрямовані на те, щоб відповідний орган державної влади у сфері земельних відносин працював максимально ефективно.

На жаль, ми сьогодні маємо ситуацію, коли неефективний, непрофесійний уряд, з одного боку, а з іншого – не завершена до пуття реформа децентралізації і хаос на місцях як на рівні об'єднаних територіальних громад, так і на рівні новостворених районів, повноваження і функції досі чітко не визначені й не зрозумілі, можуть призвести до того, що українських селян просто позбавлять землі. На жаль, ті, які ініціюють за таких умов прийняття такого закону, на мій погляд, свідомо йдуть на цю дію, спрямовану проти українського громадянина, українського селянина.

Прошу поставити на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 242. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 243. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово, шановні колеги, я просив би поставити на голосування відразу дві поправки: і 243, і 244.

Вкотре звертаю увагу, що та позиція, з якою наша фракція вносила поправки і сьогодні наполегливо наполягає їхнього повноцінного розгляду у Верховній Раді України, спрямована на те, щоб захистити право українців розпоряджатися своєю землею, не допустити іноземців з тим, аби вони володіли і скупили за безцінь українську землю, коли український громадянин доведений до межі бідності. Ми й надалі робитимемо все в рамках закону для того, щоб захистити конституційне право українського громадянина розпоряджатися своєю землею як найбільшим своїм багатством.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю поправку 243 на голосування. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Поправка 244.

Готові голосувати? Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправка 245. Волошин.

ВОЛОШИН О.А. Шановні колеги, думаю, ми всі пишаємося тим, що в цьому парламенті намагаються в цілому подолати проблему неперсонального голосування, так званого кнопкодавства. Але є цікава колізія навколо останніх подій, пов'язаних з тими самими пресловутими Харківськими угодами.

Деякі народні депутати попереднього скликання, які тоді голосували, розповідають, що вони за це насправді не голосували, а за них інші натиснули кнопку. Зараз завдяки, на щастя, подоланню проблеми кнопкодавства за кожний законопроект ми голосуємо персонально. Відтак якщо вже відкрили скриньку Пандори тим, що намагаються покладати всупереч Конституції кримінальну відповідальність на депутатів за результати волевиявлення, то будь-яка наступна влада, зокрема, кожне голосування і таке резонансне, пов'язане з цим законопроектом, також може розглядати у такий спосіб. Тому сказати, що мене не було в залі і це не я голосував, уже буде неможливо.

Тому кожен особисто має усвідомлювати, що теоретично він може нести кримінальну відповідальність за те, що створює умови для розпродажу українських земель...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 245 Волошина. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.
«За» – 45.
Рішення не прийнято.
Поправка 246. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Шановні громадяни України! Ось ви зараз дивитеся нас у прямому ефірі, ставите прямі запитання (зараз це головне), щоб ми озвучили, які ж такі корупційні схеми є щодо землі, проти яких ми, «Батьківщина», й інші опозиційні фракції так виступаємо?

Називаємо. Перше – продаж інформації про місце розташування найцінніших земель.

Друге – за хабар перепродаж інформації та рішень, особливо в корумпованих органах влади, щодо виділення землі та багато інших незаконних схем.

Ось чому ми так вимагаємо порядку на землі. Ось чому ви так чекаєте, щоб були гарантовані ваші права і щоб ви на референдумі вирішили, кому належатиме ваша земля. А ваша земля має належати вам, шановні громадяни України.

Тому я наполягаю на своїй поправці і вимагаю зняти цей законопроект з розгляду.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 246 народного депутата Наливайченка. Комітет пропонує відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 250. Волошин. Будь ласка.

ВОЛОШИН О.А. Шановні колеги, я ще раз наполягаю на тому, що позиція не лише нашої фракції, а й деяких інших опозиційних фракцій полягає в елементарній необхідності гарантувати як мінімум питання недопущення доступу іноземців або, можливо, якщо громадяни висловляться інакше, допущення іноземців через референдум. Ви вже прийняли Закон «Про народовладдя через референдум», винесіть на референдум. Припиніть оці маніпуляції з підкорегуванням Земельного кодексу з тим, щоб відкрити доступи іноземним, особливо банківським, структурам до землі.

Навіщо обдурювати людей і робити вигляд, що ми нічого нікому за кордон не продаємо, не спитавши вас, якщо насправді це саме так і буде відбуватися? Це чорним по білому виписано і в цьому законопроекті, і ще навіть у тому попередньому, тому що там банкам, наприклад, не заборонено через заставу забирати ту землю, яка була під заставою. Ось у чому питання.

Ви тоді нам казали, давайте це проголосуємо, а потім буде референдум. Так знову вже вдруге ви голосуєте. Поставте, нарешті, це питання...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться поправка 250 народного депутата Волошина. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 251. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Я прошу передати слово співавтору поправки 251 Юрію Івановичу Загородньому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Загородній Юрій Іванович.

ЗАГОРОДНІЙ Ю.І. Дякую. Фракція політичної партії «Опозиційна платформа – За життя». Ви знаєте, сьогодні вже згадувалося, як у цій залі в 2001 році приймався Земельний кодекс. У Земельному кодексі є стаття 22, яка забороняє іноземцям володіти українською землею в будь-якій формі. Стаття 22 з'явилася тому, що вже тоді розуміли, що іноземці намагатимуться скупити українську землю.

Сьогодні ж законопроектом № 2194, який ми зараз розглядаємо з ініціативи влади, робиться спроба надати право іноземцям володіти українською землею. Право іноземцям з громадянством і без громадянства, а також іноземним юридичним особам володіти українськими землями несільськогосподарського і сільськогосподарського призначення. Якщо це, справді, так, то ви приймаєте такий закон на угоду Міжнародному валютному фонду.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 251 Колтуновича. А, позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний колега, ще раз зазначаю, цим законопроектом жодним чином не вносяться зміни до чинних норм щодо того, хто може бути суб'єктом права власності земель сільськогосподарського і несільськогосподарського призначення. Цей законопроект про інше: про передачу повноважень щодо розпорядження державними землями, і не щодо продажу в частині сільськогосподарських земель, а лише стосовно інших прав, таких, як оренди.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 251 народних депутатів Колтуновича, Загороднього. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **РАЗУМКОВ Д.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 252. Тимошенко Юлія Володимирівна.

ТИМОШЕНКО Ю.В. «Батьківщина». Хочу сказати про те, що цим законопроектом передбачена руйнація залишків українського фермерства. Ви всі пам'ятаєте, а можливо, знаєте, що з 1992 по 1997 роки виділялося в користування безкоштовно по 50 гектарів землі для ведення фермерського господарства на необмежений термін.

На сьогодні близько 20 тисяч працюючих фермерських господарств саме на цій землі, зокрема. У сусідній Польщі 1,5 мільйона фермерських господарств. Цим законопроектом передбачається оці нещасні 50 гектарів забрати у фермерів або вимагати грошей, яких у них немає. Питання до голови комітету. Навіщо ви це робите?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановна колего, про це в законопроекті не йдеться. Це перше.

Друге. Ця норма не працює вже тривалі роки. Чому її скасували? Це надання в постійне користування земель під селянське (фермерське) господарство. Бо більшість селянських (фермерських) господарств були створені працівниками середніх і великих агропідприємств, які оформили це для того, щоб без конкурсу і аукціону отримати землю. Більшість цих земель досі обробляється саме великими, середніми підприємствами.

Дякую.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути).*

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. За законопроектом [№ 2178-10](#) передбачено право викупу цієї землі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 252 Тимошенко. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправка 253. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Я наполягаю на цій поправці.

Ще раз звертаю увагу всіх громадян України. Якщо ви зараз зайдете на сайт Публічної кадастрової карти України, то побачите, що вам відразу повідомляють про якісь помилки геометрії в питаннях відведення землі. Усі ми знаємо прізвища цієї геометрії. Це прізвища топ-корупціонерів у кожній області, які десятками років через злочинні корупційні схеми виводили, крали, знищували українські землі. Не навівши порядку в кадастрі, зараз говорити про те, про що нам розказує представник монобільшості – приймати цей проект закону і розпродавати землі, або про передачу таких геометрій і таких помилок місцевим громадам – це брехати людям і знущатися над ними.

Ми вимагаємо зупинити розгляд цього законопроекту і провести спочатку референдум, навести...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 253 Наливайченка. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправка 258. Волошин.

ВОЛОШИН О.А. Прошу поставити поправку 258 на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 258. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 46.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 260. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. «Батьківщина». Шановний голово комітету Миколо Тарасовичу, будь ласка, відповідайте на ті запитання, що ставляться.

Фермерам видавали землі для постійного користування з 1991 по 1997 роки. Ці землі вони фактично отримали в постійне користування. Зараз ви своєю концепцією, законом, проект якого № 2178-10, запропонували забрати ці землі в них, якщо вони не викуплять їх у розстрочку.

Поясніть, будь ласка, чому «Батьківщина» пропонує ці землі кожним законопроектом, які ми подавали і в попередньому скликанні, і в цьому, віддати

(там усього 300 тисяч гектарів) фермерам у власність, а ви їм запропонували доплатити за них? Ось у чому концепція! Ви ще стягуватимете за те, що колись їм давалося в постійне користування! Ось різниця наших позицій!

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний колего, законом (проект якого № 2178-10, про який ви згадали і сьогодні не обговорюється), який набрав чинності, передбачено лише право, а не обов'язок, викупити за бажанням фермерів цю землю (*Шум у залі*). Дайте договорити. Право за бажанням фермерів викупити цю землю протягом 10 років у безвідсоткове розстрочення платежу. Саме за погодженням з цими фермерами запропонована така норма. Це перше.

Друге. Постійне користування – це не власність, і за це треба платити.

Третє. Жодним чином, якщо хтось не реалізує цього права, норма щодо постійного користування не вилучається ані в законі, проект якого № 2178-10, ані в законопроекті № 2194. Згадайте також рішення Конституційного Суду, якщо я не помиляюся, 1999 року, у якому про це говориться. Усе це враховано.

Дякую, шановний колего.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 260 Івченка. Комітетом вона не врахована. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправка 262. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Шановний пане голово комітету, за вашою логікою дихати – це також право людини, а не його обов'язок. Тому давайте брати гроші за те, що люди дихають повітрям. Це перше.

Друге. Насправді сьогодні лунає багато спекуляцій щодо того, що в цьому законопроекті передається земля громадам за межами міст і сіл. Це засаднича позиція «Батьківщини», яку ми беззаперечно підтримаємо. Але це краплинка меду в ложці дьогтю цього законопроекту.

Давайте ми це питання внесемо окремо. Переконалий, що законопроект щодо передачі громадам землі за межами територій буде підтримано конституційною більшістю у цій Верховній Раді, і не буде жодних поправок до цієї частини. Однак я ще раз підкреслюю, законопроект далеко не лише про це. Він про повну руйнацію контролю з боку держави за екологічним і земельним законодавством, про те, що наші фермери не зможуть конкурувати з...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 262 народного депутата Власенка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Оголошується перерва до 12 години 30 хвилин.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Богданець. Не наполягає.

Торохтій. Не наполягає.

Гайдю. Не наполягає.

Волошин. Не наполягає.

Поправка 270. Колтунович. Наполягає.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, шановний пане Голово. Співавтор Загородній зараз підійде, саме він наполягав на цій поправці.

Але я хотів би звернути увагу на те, що якщо ми сьогодні реалізуємо право громадян на земельні ділянки, то саме частиною першою статті 121 Земельного кодексу надається право громадянам України на безоплатну передачу їм земельних ділянок державної і комунальної власності. Але там є ряд моментів: середній розмір паю – 4 гектари, для членів сільськогосподарських підприємств – 2 гектари; для ведення особистого селянського господарства – 2 гектари; для ведення садівництва – 0,12 гектара; для будівництва у селах – не більше 0,25 гектара, у селищах – не більше 0,15 гектара, у містах – не більше 0,10 гектара; для індивідуального дачного будівництва тощо.

Тому на сьогодні, на наш погляд, надзвичайно важливо реалізувати конституційне право громадян України на землю і саме частину першу статті 121 Земельного кодексу України, про яку я щойно казав, і окремі положення.

Дякую. Але щоб прийняти законопроект у цілому, ми ще будемо про це говорити. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 270 Колтуновича. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 30.

Рішення не прийнято.

Поправка 272. Кабаченко. Не наполягає.

Поправка 275. Власенко. Не наполягає.

Наполягає.

ВЛАСЕНКО С.В. Пане Голово, я наполягаю на всіх своїх поправках.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, почув.

ВЛАСЕНКО С.В. Шановні колеги, я ще раз підкреслюю, що багато спекуляцій щодо цього законопроекту відбувається в тій частині, коли передаються землі за межами населених пунктів територіальним громадам. Партія «Батьківщина» це беззаперечно підтримує, і тут немає жодної інтриги. Але натомість поряд з цим (і це є абсолютно правильною тезою) у цей законопроект понапишали іншого, яке є несумісним ані з Конституцією, ані з правами українських громадян, ані з функціонуванням Української держави.

Тому давайте виділимо в окремий проект передачу землі громадам за межами населених пунктів, отримаємо конституційну більшість за цей законопроект, а далі дискутуватимемо про все інше, зокрема про руйнацію державного контролю щодо земельного та екологічного законодавства. Отже, не можна руйнувати державного контролю в цій царині.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 275. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Столлар. Не наполягає.

Німченко. Не наполягає.

Лукашев. Не наполягає.

Волошин...

Лукашев наполягає? Ви ж не Лукашев, ви ж по телефону говорили, Несторе Івановичу.

Давайте тоді слухати поправки, шановні колеги.

Поправка 278. Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Шановний головуючий, я хочу, щоб наші громадяни зрозуміли принципову позицію щодо цього законопроекту. Суспільство введено в оману, що нібито в нас взагалі немає Земельного кодексу. Хочу довести до відома тим, хто хоче це питання заплутати, що Земельний кодекс у нас діє з 2001 року і був прийнятий у дуже складних умовах.

Ми б'ємося в цій частині за те, щоб центральний орган державної влади здійснював (увага!) контроль щодо реалізації політики використання української землі усіма уповноваженими, зокрема і органами місцевого самоврядування. Контроль з боку влади над використанням землі – чому такий супротив? Чому хочеться все розкидати по регіонах і, вибачте, подерібанити між іноземцями? Незрозуміла позиція.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 278. Ставлю її на голосування. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 39.

Рішення не прийнято.

Поправка 279. Шуфрич.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний головуючий. Я знову хочу звернути увагу, що всі поправки, і нашої фракції, до речі, і багатьох наших колег з інших фракцій спрямовані на те, щоб залишити контроль держави над використанням українських земель усіма, насамперед органами місцевого самоврядування.

У мене звернення до нашого головуючого. Він казав, що не всі мої колеги із фракції в масках. Дійсно, на жаль, багато з моїх колег із фракції «Опозиційна платформа – За життя» перенесли коронавірус, і не всім зараз дуже просто дихати навіть у масці. Але ми перевіряємо наявність антитіл у тих наших колег, які перехворіли, і ставимося до цього дуже відповідально.

Тому наполягаю, щоб керівники фракцій обговорили ситуацію, яка склалася зараз у Верховній Раді України, що наші колеги, які були вчора в Раді, захворіли, сьогодні перебувають на карантині й на лікуванні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 279. Комітетом вона не підтримана.

Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 41.

Рішення не прийнято.

Поправка 280. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово, шановні колеги! Поправки, які запропоновані нашою фракцією, спрямовані на те, щоб захистити право українських громадян володіти своєю землею. Якщо говорити конкретно про цю поправку, то метою її є збереження повноважень щодо державного нагляду та контролю в агропромисловому комплексі у сфері земельних відносин. На мій погляд, є злочинним в умовах недосконалості, недоконаної роботи як центральних, так і місцевих органів влади, управлінського хаосу проводити земельну реформу в Україні. Це, на жаль, може призвести як до численних конфліктів, так і до того, що українці не зможуть розпоряджатися своєю землею.

Прошу поставити цю поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 280. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 40.

Рішення не прийнято.

Поправка 281. Не наполягаєте? Наполягає... На голосування ставимо?

Поправка 281. Волошин.

ВОЛОШИН О.А. Дякую, шановний головуючий. Шановні колеги, ви знаєте, що в нашій країні настільки все швидко змінюється, що ті, які в будь-який момент історії відчують себе абсолютними королями ситуації, невдовзі можуть опинитися в зовсім протилежному становищі.

Тому, оскільки тим паче всі засумували, продовжуючи ту практику, яку ми вчора з паном Стефанчуком започаткували, розповім байку.

Отож, 1920-ті роки, Шлямовича приймають до ВКП(б). Повертається він додому. Дружина запитує:

– Ну, що прийняли?

– Ні.

– А що сталося?

– Ну, спочатку все було гаразд, я розповів про теорію марксизму-ленінізму, про історію ВКП(б). А потім один із членів комісії мене запитує: «А ви часом не той самий Ізраїль Мойсейович Шлямович, який в липні 1919 року в Гуляйполі на весіллі Нестора Івановича Махна грав на скрипці?»

– І що ти сказав?

– Сказав, що це я.

– Бовдуре, чому не сказав, що це не ти?

– Дурепо, вони всі там були.

Це, власне, про Харківські угоди і про все інше. Тому що всі між собою дуже тісно пов'язані, не забувайте про це ніколи. Шануйте колег у цьому залі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 281. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Поправка 282. Волошин.

Ставлю на голосування? Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 45.

Рішення не прийнято.

Поправка 283. Шуфрич Нестор Іванович.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую, шановний головуючий. Ще одна поправка, яка спрямована на збереження контролю з боку держави щодо можливості розпорядитися землею усіма уповноваженими як приватними особами, так і органами державної та місцевої влади.

Шановне керівництво Верховної Ради України, хочу нагадати, що рівно рік тому ми були в локдауні, зокрема і Верховна Рада була обмежена у своїй роботі за кількості хворих 150 і померлих, на жаль, до п'яти в день. Сьогодні в нас захворілих близько 12 тисяч осіб, а вчора 289 людей, на жаль, померли від COVID-19.

Українці дивляться на нас. Який ми приклад їм подаємо, коли говоримо, що вчора в сесійному залі були хворі, сьогодні підтвердився позитивний тест,

висока температура, усі з нею спілкувалися, і ми продовжуємо працювати. Який ми приклад подаємо нашим громадянам?

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 283 Шуфрича. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 284. Крулько.

КРУЛЬКО І.І. Фракція «Батьківщина». Дуже цікава інформація в залі про те, що 700 поправок до цього законопроекту були підтримані комітетом. У мене запитання до комітету. Якої ж якості поданий законопроект, до якого 700 поправок треба враховувати? Це перше.

Друге. Шановні колеги, давайте подивимося на мою поправку 284. У законопроекті пропонується забрати всі повноваження в Держгеокадастру у сфері земельних відносин. Питання: а чим буде Держгеокадастр займатися? Що це за норма, якою передбачається в органі, який покликаний займатися саме питаннями земельних відносин, відібрати всі повноваження?

Тому вважаю, що треба підтримати мою поправку і виключити відповідний пункт 9 статті 5², яким передбачається відібрати всі повноваження в Держгеокадастру.

Давайте цей законопроект знімати з розгляду як цілком антинародний і непотрібний для українського фермерства й аграрного сектору.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний колего, і так не так, і так не так. Не враховуємо поправки – погано, враховуємо – також погано. Це перший момент.

Друге – щодо Держгеокадастру. У Держгеокадастру залишається головна функція – це ведення кадастру і окремі контролюючі функції. Функції розпорядження землею, як не раз говорилося, передаються. Це логічно і правильно. Це позиція комітету.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 284 Крулька. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Поправка 285. Ковальов. Не наполягає. Наполягає? Будь ласка.

КОВАЛЬОВ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (одномандатний виборчий округ № 51, Донецька область, самовисуванець). Поправка 286.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 285.

КОВАЛЬОВ О.І. А., поправка 285. Дякую. Хочу повернутися все-таки до переважного права оренди сільськогосподарських земель. У статті 130 ваші ті моменти, які були закладені, виключені. Але ця ж поправка з'явилася в іншій статті 130¹. Там зазначено, що переважне право створюється саме для великих агрохолдингів. Проте я хочу зазначити, що у Земельному кодексі передбачено статтю 148¹ про те, що зміна власника не є підставою для зміни чинного договору оренди.

Що ми матимемо, якщо в нас буде все-таки переважне право? Повну монополію великого агробізнесу. Люди не зможуть вигідно продати свою земельну ділянку. Оскільки ми також створимо горлечко, через яке 74 відсотки приватної власності будуть пропущені.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний колего, ви правильно зазначили, що зміна власника не є підставою для зміни чи розірвання договорів. Це діюча правильна норма, яку залишено.

Щодо переважного права. Обнулити переважне право, як ви пропонуєте, діючи відповідно до договорів оренди землі, які укладені згідно із Земельним кодексом, Законом «Про оренду землі», це абсолютно спровокувати цілу країну на рейдерство, насамперед пов'язане із земельними відносинами.

Переважне право підтримується як самими землевласниками, так і всіма учасниками земельних відносин від малих до великих, і жодним чином не обмежується. Тому що переважне право має особа, яка орендує при більшій запропонованій рівній ціні. У жодний інший спосіб вона диктувати ціну не може і має обмеження строку – півтора місяця з моменту пропозиції. Не відреагували – будь ласка, хоч на аукціон.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 285. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Наступна поправка 286. Торохтій. Не наполягає. Наступна поправка 287. Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Хотіла б на конкретному прикладі показати, як вводиться в оману суспільство і як знищується українське фермерство. Ми щойно мали дискусію щодо того, що фермерам, яким виділили в 90-х роках минулого століття по 50 гектарів землі, щоб підтримати фермерство і щоб вони могли користуватися цією землею безкоштовно, щоб утримали взагалі фермерський рух і фермерський устрій аграрного комплексу, зараз усім цим комплексом законопроектів вони будуть позбавлені такого гарантованого права мати цю земельну ділянку. Тепер нам пояснили, що якщо вони захочуть, то можуть викупити. Ну, це гра слів. Тому що насправді треба було передавати їм у власність. А те, що їм дають добровільне право викупу, то альтернатива цьому – це втрата цієї земельної ділянки для фермерського господарства.

Прошу поставити мою поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 287 народної депутатки Тимошенко. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 60.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 288. Лабунська. Не наполягає.

Поправка 289. Тимошенко. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Думаю, що в цьому залі просто невідомо, що Організація Об'єднаних Націй визначила розвиток сімейного фермерства як головний пріоритет на наступні 10 років. Такі законопроекти приймаються повністю на користь великих аграрних холдингів, як ті, що працюють в Україні, так і ті, що з-за меж України претендують на нашу землю. Іншими словами, якщо весь цей комплекс законопроектів щодо розпродажу сільськогосподарської землі буде прийнятий, то фермерство в Україні як головний устрій розвитку аграрного сектору вже неможливо буде розвивати. Тому що всі пріоритети будуть надані великим грошам, за які скуповуватимуть цю землю на аукціонах, і будуть віддані великим олігархічним аграрним структурам як всередині України, так і за її межами. Така політика прямо суперечить нормальному розвитку України.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 289 Тимошенко. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 62.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Богданець. Не наполягає.

Павловський. Не наполягає.

Поправка 301. Шуфрич. Наполягає. Будь ласка.

ШУФРИЧ Н.І. Дякую. Шановний головуючий, безумовно, складно достукатися, коли тебе не хочуть чути, але я спробую. Вкотре наголошую, що не йдеться про ліквідацію Земельного кодексу, про його нівелювання, а про те, щоб ми його зберегли так, як за нього з боєм, розтрощивши Верховну Раду, у 2001 році проголосували дуже свідомо і відповідально. Зараз ви його обнуляєте. Фактично даєте можливість дерібанити українську землю без жодного контролю.

Дмитре Олександровичу, я звертаюся до вас особисто. Ви знаєте наше щире ставлення до вас, але мій колега Григорій Мамка звертався до вас, і ви йому відповіли публічно під стенограму, назвавши його прізвище. Дайте йому можливість на репліку, це його регламентне, законне, конституційне право. Прошу вас.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Несторе Івановичу, я звертався до вас, до шановного Григорія Миколайовича Мамки в рамках того, що частина народних депутатів вашої фракції без масок, це також карається законом. Впевнений, що він це питання порушить на засіданні профільного комітету і звернеться до відповідних органів. Так, даю 30 секунд, якщо не заперечуєте, щоб ви прокоментували.

Будь ласка, Григорію Миколайовичу. Сподіваюся, що ви саме це і зробите після засідання.

МАМКА Г.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановний Дмитре Олександровичу, можна говорити про маски і про тих осіб, які не носять їх, але допоки не буде внесено змін до Регламенту, щоб запускали сюди правоохоронця або наділену повноваженнями особу, що має скласти протокол, а депутати потім можуть сплатити, іншої історії не буде, лише одні балачки.

Шановні народні депутати, я звернувся до Голови Верховної Ради, мене не почули, на жаль, щодо дотримання виконання законодавства, а саме закону...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Григорію Миколайовичу.

Ми ставимо на голосування поправку? Ставлю на голосування поправку 301 народного депутата Шуфрича. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято. Поправку не враховано.

Наступна поправка. Бондаренко не наполягає.

Кучер. Заблоцький. Німченко. Шуфрич.

Поправка 305. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). По-перше, я хочу сказати тим моїм колегам, хто тут когось звинувачував у поправковій майже тиранії. Шановні колеги, припиняйте цю політичну тріскотню. Ви подивіться, враховано більш ніж півтисячі поправок до цього законопроекту. Це не законопроект – це порнографія на земельну реформу. Щоб ви взагалі розуміли.

Друге. Шановні колеги, я нагадую ще раз, що земля за референдумом у народу є основним природним джерелом існування. Щоб ви знали, усі потуги, щоб забрати її частинку або квадратний метр, – це питання пошкоди на предмет суверенітету. Я хотів би, щоб це знали зараз, а не тоді, коли будуть порушені кримінальні справи.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 305 Німченка. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Поправка 306. Німченко.

НІМЧЕНКО В.І. Що стосується статті 20 Земельного кодексу, то я хочу сказати, що цей законопроект передбачає забути державний контроль за земельними відносинами. Це взагалі нонсенс, коли держава відсторонюється бути регулятором земельних відносин. Розумію, що за цим стоїть те, що територіальні громади самі визначатимуть, кому і якому іноземцю віддати землю. На Черкащині – це голландці, на Тернопільщині – це американці, десь там, у Криму, хочуть з'явитися турки. Ось що за цим стоїть.

Тому я хотів би, щоб ми, коли приймали такі законопроекти, виходили з вимог Конституції щодо недопустимості ущемлення прав громадян, коли все базується на нормах законодавчого регулювання, а не світського юридиксму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 306 народного депутата Німченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Поправка 307. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Вкотре звертаю увагу шанованого залу на те, що значна частина норм законопроекту не містить завершених правових механізмів, не узгоджується з рядом чинних законів і суперечить статтям Конституції України. Про це, зокрема, достатньо

грунтовно у своїх висновках вказує як Головне юридичне управління, так і Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України.

Власне, ця поправка технічна. Метою її є приведення норм частини третьої статті 20 Земельного кодексу України до норм чинного законодавства. Прошу її підтримати з тим, аби в разі, не дай Боже, ухвалення цього законопроекту, не було законодавчих колізій в реалізації такого закону.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 307. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 309. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Вельмишановний пане Голово, коли ми говоримо про експансію агрохолдингів і взагалі щодо посилення монополії в країні, і чому не підтримуємо цього проекту закону і всіх тих законодавчих ініціатив, що пропонують окремі депутати нашого комітету, то чому немає довіри до залу. Тому що, наприклад, на користь агрохолдингам був знижений податок на додану вартість до 14 відсотків. Я не проти зниження податків, але коли це цільова окрема група, це вже викликає сумніви.

Або, наприклад, що мене збурило і повністю все суспільство щодо запровадження змін до Податкового кодексу, коли хотіли ввести податок на паї, точніше його збільшити, для пересічних власників землі. Ось які пріоритети нинішньої влади і тих людей, які пропонують такі ініціативи. Тому експансія агрохолдингів в Україні не має бути завершеною, і тому ми проти цього законопроекту.

Дякую. Поправку прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 309 Колтуновича Олександра Сергійовича. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано (*Шум у залі*).

Оголошується перерва на 15 хвилин.

Шановні колеги, нам треба провітрити зал. На 15 хвилин оголошується перерва, до 13 години 20 хвилин. Це зробимо для того, щоб і технічні працівники привели до ладу пульт, і провітрити зал.

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запросіть, будь ласка, народних депутатів до залу. Повертаємося до роботи.

Поправка 312. Власенко. Наполягаєте? Увімкніть, будь ласка, мікрофон.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. Що пропонується у цьому проекті закону, крім того, що ним передбачається, що, по суті, фермери не будуть у рівних умовах і не зможуть стати рівноправними власниками сільськогосподарської землі, так ще й цільове призначення будь-якого виду землі, включаючи і сільськогосподарську, може бути змінено без будь-яких обмежень.

Так, «Батьківщина» підтримує ту обставину, що сільські, селищні й міські ради повинні мати право приймати рішення про зміну цільового призначення відповідних земельних ділянок, але це має відбуватися в межах державної програми і з певним державним контролем, тому що не може сільська рада самовільно ухвалювати рішення і передавати сільськогосподарську землю, припустимо, для комерційної забудови. Це повинно регламентуватися, зокрема, і шляхом певних контрольних механізмів з боку держави, хоча, підкреслюю, саме право на передачу повинно бути у сільської (селищної) ради.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 312. Комітетом не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 43.

Рішення не прийнято.

Поправка 313. Волошин. Ставити на голосування? Увімкніть мікрофон.

ВОЛОШИН О.А. Шановні колеги, думаю, ми всі останні роки спостерігаємо, як в обіг української мови введений якийсь дивний термін, який не заслуговує на те, щоб бути в літературній мові, – «підгорає». Ось ми зараз бачимо, що у Верховній Раді почало вже «підгорати», бо опозиційні фракції блокують розпродаж українських земель іноземцям.

Це насправді дуже сумно, тому що якби ми всі консолідовано працювали над тим, щоб розробити таке законодавство, яке зацікавило б українських фермерів, думаю, що нічого б тут не «підгорало», і все було б гаразд, і не було б цих тисяч поправок.

А зараз, будь ласка, прошу поставити мою поправку на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 313 Волошина. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 42.

Рішення не прийнято.

Поправка 314.

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. Поправка 310.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Врахована частково. Кабаченко.

КАБАЧЕНКО В.В. Фракція «Батьківщина». Шановні представники монобільшості, що буде, якщо ми не прийнемо цієї поправки? Це означатиме, що юридична особа, яка отримала право власності на землю сільськогосподарського призначення, уже завтра зможе змінювати її цільове призначення. Чи вартує українська земля того, щоб її використовували за нефункціональним призначенням?

Моя поправка дуже проста і полягає в тому, що ми вводимо запобіжник терміном 10 років з моменту отримання права власності на землю сільськогосподарського призначення до фактичної можливості зміни її цільового призначення, а це означатиме, що ми підтримуємо фермера, тому що виключно фермер інвестуватиме у свою землю, щоб, пропрацювавши на ній 10 років і не отримавши прибутку, він подумав, а чи варто її змінювати, чи залишити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 310 Кабаченка. Вона врахована частково комітетом. Автор наполягає на повному врахуванні.

Ставлю на голосування пропозицію автора. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправка 314. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Зараз у залі розглядається комплекс законопроектів, який дає можливість розпродати українську сільськогосподарську землю. Зрозуміло, що це торкається інтересів кожного українця. Ми всі пам'ятаємо, Президент обіцяв, що до прийняття таких фундаментальних, стратегічних рішень, як розпродаж сільськогосподарської землі, буде проведений всеукраїнський референдум. Як скажуть люди, так діятимуть і парламент, і влада.

У мене зараз запитання до голови комітету. Скажіть, будь ласка, чи була дискусія з Президентом про те, щоб спочатку провести референдум за народною ініціативою, запитати у людей так, як і він, і партія «Слуга народу» обіцяли на всіх виборах, а лише після того позбавляти українців права володіти, управляти своєю сільськогосподарською землею? Дайте відповідь на це запитання.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Цей законопроект жодним чином не позбавляє будь-яких громадян права власності, зокрема і землі. Цей документ зовсім про інше.

Він не про розпродаж. Відповідно до цього законопроекту взагалі неможливо продавати державну, комунальну і землі сільськогосподарського призначення.

Ще раз повторюся. У прийнятому законі, проект якого № 2178-10, зазначено, який орган може розпоряджатися функціями права передачі в оренду в емфітевзисі й іншими правами, передбаченими Цивільним і Господарським кодексами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 314 народної депутатки Тимошенко. Комітетом пропонується відхилити. Прошу визначитися та голосувати.

«За» – 52.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 315. Народний депутат Волошин.

ВОЛОШИН О.А. Шановні колеги, з усіх моментів, які ми могли б просто зараз виправити у цьому законопроекті, мені насправді дивно, чому комітет не наполягає на повній дерегуляції, тобто передачі на найнижчий рівень, рівень селищних рад питання зміни цільового призначення сільськогосподарських земель. Але чому первинно філософія саме була такою, що ми запускаємо ринок сільськогосподарських земель, щоб вони залишалися сільськогосподарськими, а не перетворювалися на землі, що можна використовувати під забудову, особливо у великих містах і таке інше?

Був би вдячним, якби, справді, пан Сольський (я бачу, він готовий прокоментувати) пояснив, чому ми віддаємо на рівень сільських голів, які дуже часто є корумпованими людьми, право зміни цільового призначення, а не залишаємо цей контроль на найвищих рівнях державного управління?

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 315 Волошина.

Позиція комітету, дуже коротко.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний колего, коли мораторій мав дві складові: перша – заборона продажу, друга – заборона зміни цільового призначення, ми скасували мораторій. Минулого року законом, проект якого [№ 2280](#), що прийнятий у двох читаннях і підписаний Президентом за [№ 711-IX](#), встановили процедуру зміни цільового призначення. Там передбачено рішення громади у вигляді плану, лише після того можлива така зміна, зокрема і земель сільськогосподарського призначення, відповідно до природоохоронного та історико-культурного законодавства.

Окремі повноваження, наприклад, райдержадміністрацій щодо зміни цільового призначення земель, справді, передані місцевим громадам, і це правильно, і логічно, враховуючи принципи децентралізації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 315. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 48.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Поправка 316. Тимошенко.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Голова комітету навчився дуже мистецьки ухилятися від прямих запитань. Тому я ще раз повторюю, йдеться не про продаж державних і комунальних земель, а про продаж сільськогосподарської землі. Ви як голова комітету вже декілька років, по суті, любієте цю історію, практично протягуєте продаж сільськогосподарської землі через цю залу.

Я у вас прямо запитала. Партія «Слуга народу», Президент Зеленський обіцяли народу з подібних питань проводити референдум. Чому ви не проводите референдуму, а реально сьогодні без волі народу розпродаєте ту власність, яка закріплена Конституцією як власність усього українського народу і всіх прийдешніх поколінь? Ви мали з Президентом розмову про проведення референдуму щодо цього питання, чому ви його не проводите? Просто чітко дайте відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Даю пряму відповідь на пряме запитання. У цьому законопроекті не передбачено продажу сільськогосподарської землі державної і комунальної власності. Тому неможливо вести розмову про те, чого немає.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 316 Тимошенко. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Поправка 317. Батенко.

БАТЕНКО Т.І. Шановний Миколо Тарасовичу, на продовження зміни цільового призначення суто раціонально, об'єктивно, як кажуть, з точки зору перспективи для людей, то ми за права громад, за дерегуляцію, за те, щоб Держгеокадастр не здійснював свавілля, так само, як і Державна архітектурно-будівельна інспекція, і таке інше. Але повна втрата контролю з боку держави за

зміною цільового призначення сільськогосподарської землі – чи не спричинить це хаос?

Наша пропозиція – відтермінувати це. Тобто громада контролює рішення у вигляді плану і таке інше. Це все правильно. Але коли це піде, як лавина змін, що вони робитимуть на цих землях – будуватимуть котеджі? Однозначно, не дитсадки і не школи, розумієте? Чи правильно застосовуватиметься земля?

Ми пропонуємо відтермінувати на 10 років. Можливо, і неправильно, поясніть просто ціль цієї задачі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний колего, чому це не буде безконтрольно, чому це в принципі неможливо масово. Пояснюю. Це не в цьому законопроекті, але це передбачено в тих законах, які ми вже прийняли.

Перше. Громада затверджує просторовий план, у якому передбачається можливість в окремих місцях, за бажанням власника, зокрема сільськогосподарської землі, змінити цільове призначення. Якщо ці два бажання співпадають, тоді власник сільськогосподарської землі може це змінити, якщо є дозвіл громади, ще раз підкреслюю. Але це коштує багатьох затрат.

Наприклад, коли сільськогосподарську землю, середня ціна якої 30-40 тисяч за 1 гектар (вона має найнижчу ціну в Україні) змінити на землі промисловості або під забудову, де ціна того самого гектара іншої категорії декілька мільйонів гривень, і заплатити офіційно (ми це прийняли минулого року) 30 відсотків до місцевого бюджету, ніхто цього робити без доцільності й наступних інвестиційних кроків не буде.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 317 народного депутата Батенка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 70.

Рішення не прийнято.

Наступна поправка 318. Власенко Сергій Володимирович.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую, пане Голово. За всіх можливих економічних викладів голови комітету це все не має жодного стосунку до реальності. Саме сільська, селищна, міська ради прийматимуть рішення про зміну цільового призначення земель. До речі, далі ви взагалі вбиваєте контроль за зміною цільового призначення особливо цінних земель. Тому насправді в цьому саме і є проблема,

ви повністю виключаєте державу від впливу на формування державної політики щодо розвитку фермерства. Ви даєте можливість сільськогосподарську землю змінювати на землі промисловості, під забудову. Ви даєте можливість землю під городництво робити землями під забудови, без будь-яких обмежень. У цьому і є величезна проблема.

Я ще раз підкреслюю: так, громада повинна мати одне з вирішальних слів у цьому питанні, але має бути і державний контроль з точки зору загальнодержавної політики. Ви це все руйнуєте. Децентралізація не є анархією...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставиться на голосування поправка 318 Власенка. Комітет пропонує її відхилити. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України

РАЗУМКОВ Д.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поправка 319. Власенко.

ВЛАСЕНКО С.В. Дякую. Цей блок поправок саме і стосується змін цільового призначення. На жаль, нам зараз пропонують (тут згадували Нестора Івановича Махна) справжню махновщину в питанні зміни цільового призначення, що відбуватиметься без будь-якої державної політики, без будь-якого розуміння, що треба для держави, для того, щоб, нарешті, в Україні виникло в повному обсязі фермерство і змогло забезпечувати, як це було раніше, не лише українських громадян продукцією сільськогосподарського призначення, а можна було це експортувати.

На жаль, ви робите все по-іншому. Ви створюєте умови, за яких громади будуть змушені (бо ви ж позбавили громад нормального фінансування) шукати швидкі гроші, не стратегічні, не розуміючи, що треба державі на перспективу. Саме для того треба дати право громадам це вирішувати, але повинен бути державний контроль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний колего й інші колеги, коли ми говоримо про зміну цільового призначення, часто лунає питання щодо особливо цінних земель. У нас, дійсно, є поняття «особливо цінних земель» у земельному законодавстві, зокрема в Земельному кодексі. Воно охоплює два види земель.

Перше. Це землі природно-заповідного фонду й інших подібних статусів. Щодо цього в нас законодавством передбачено повноваження Верховної Ради про зміну цільового призначення, затвердження відмов від постійного користування – це все збережено.

Друге. Інший вид, який пов'язаний з якісними показниками і віднесенням до категорії особливо цінних земель. Наприклад, 60 відсотків Полтавської і Вінницької областей завдяки якості ґрунтів – це особливо цінні землі, зокрема бабусині городи. Верховна Рада ніколи не змінювала і не змінюватиме цільового призначення цих земель. Жодного не було прикладу. Це, зокрема, суперечить Конституції. Завжди це мінялося райдержадміністрацією, у 100 відсотків випадків – це була корупційна річ, перед тим бралася довідка про нові якісні показники ґрунту...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Готові голосувати? Ставлю на голосування поправку 319 Власенка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Плачкова Тетяна Михайлівна. Немає?

Поправка 322. Волошин.

ВОЛОШИН О.А. Справді, зараз дуже важлива принципова дискусія. Пан Сольський правильно сказав за фактом. Але якщо в нас проблема з правозастосуванням, то це не означає, що потрібно погане правозастосування, практику, легалізувати тепер. Це все одно, якщо, наприклад, у нас існує незаконний обіг наркотиків, давайте їх просто легалізуємо. Тобто замість того, щоб карати тих, хто, справді, змінював цільове призначення через корупційні схеми, ми зараз хочемо дозволити змінювати цільове призначення так, як захоче так звана громада. Ми що, не знаємо, що відбувається в містах, у Києві, наприклад, з так званими громадськими слуханнями, і куди поділися всі наші сквери і дитячі майданчики, щодо яких нібито громадські слухання погодили рішення, щоб там будувати 20-30 поверхові будинки?

Європа виглядає так, як вона виглядає, саме тому, що там багато чого заборонено. Бізнес завжди робить, що йому дозволяють, не можна йому діяти так, як він захоче, тому що він працює на єдине – на максимізацію прибутку, і це нормально. Але держава має це обмежувати...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 322. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправка 323. Кириленко Іван Григорович.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний Дмитре Олександровичу, звертаюся особисто до вас як до Голови.

Двадцять років тому в цьому залі був прийнятий Земельний кодекс. Над ним працювали кілька років видатні люди, це вчені зі світовим ім'ям, я назву їх прізвища: Новаківський, Третяк, багато інших фахівців і спеціалістів. Коли його було прийнято, Європа здивувалася, що це кращий Земельний кодекс у світі, а в Європейському Союзі, справді, визнано, що він найкращий. Сьогодні, Дмитре Олександровичу, від нього залишаються руїни.

Дмитре Олександровичу, запам'ятайте одну річ. Декілька законів на розвиток земельної реформи – ми не зможемо змінити навіть коми! Бо як уміють захищати свою власність транснаціональні корпорації і країни, які вони представляють, ми це знаємо.

Дмитре Олександровичу, рятуйтеся референдумом, запитайте в народу, нехай народ це все підтримає, те, що Сольський говорить...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Позиція комітету.

СОЛЬСЬКИЙ М.Т. Шановний колего, я був не свідком, а безпосереднім учасником, зрозуміло. Проте пам'ятаю, як приймався Земельний кодекс, що, справді, дав великий поштовх до сьогодні розвитку земельних відносин. Він приймався, зокрема, шляхом голосування підписами в кабінеті Голови Верховної Ради (*Оплески*).

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 323. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 58.

Рішення не прийнято.

Лукашев. Не наполягає.

Поправка 325. Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Шановний пане Голово, шановні колеги! Викликає серйозне занепокоєння те, що виключення норми із Земельного кодексу, відповідно до якої землі сільськогосподарського призначення передаються у власність та надаються в користування лише для визначених осіб, пов'язаних із діяльністю у сільськогосподарській сфері, може призвести до надання вказаних земель різним суб'єктам та для будь-яких цілей. Цим, на наш погляд, фактично скасовується цільове призначення сільськогосподарських земель. Це також може призвести до неконтрольованого використання земель сільськогосподарського призначення. Власне, на недопущення цього і є значна частина поправок, що подані «Опозиційною платформою – За життя».

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 325. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 49.

Рішення не прийнято.

Поправку не підтримано.

Поправка 326. Волошин.

ВОЛОШИН О.А. Шановні колеги, хочу підтримати те, що казав нещодавно Тарас Батенко. Запускайте ринок землі, навіть попри те, що ми проти ринку землі без референдуму. Припустимо, пішли на це, але можна хоча б зміну цільового призначення відкласти, ввести мораторій на три, п'ять років і подивитися, як запрацює ринок землі, а далі вже думати, що робити з тими землями, щодо яких господарі хочуть, щоб було змінено їх цільове призначення. Давайте спочатку зробимо так, щоб людина купила сад, і там залишався сад, щоб людина купила поле, де вирощується соняшник, і сіє пшеницю, але точно не буде котеджів і не робить звалищ. Це ж елементарна річ.

Спочатку подивіться, як це працюватиме, а потім дозволяйте додатково... Так працюють в усіх європейських країнах – поступовість. Лібералізація має бути поступовою, інакше вона, справді, як сказав правильно Власенко, перетвориться на махновщину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 326 Волошина. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 328. Кириленко.

Івченко Вадим Євгенович.

ІВЧЕНКО В.Є. «Батьківщина». Шановні колеги, на жаль, ми постійно говоримо, але реакції нуль. Ми кажемо про те, що цей законопроект не має нічого спільного з європейським обігом сільськогосподарських земель, що в ньому велика кількість «хотелок» і схем, що фактично спонукатимуть на територіях до певних соціальних конфліктів.

Ми кажемо про те, що в цьому законопроекті немає національного інтересу. Тут відсутні маленькі фермери, середнє фермерське господарство, одноосібники, яких сьогодні понад 4 мільйони.

Ми кажемо, що в цьому законопроекті відсутнє українське село. Невже не можна виписати такий європейський досвід, який, справді, дав би змогу захистити українського фермера і українське селянство? Ось про що говорить «Батьківщина».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 328. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправка 329. Лабунська.

Красов. Не наполягає.

Бондарєв. Не наполягає.

Наливайченко... (*Шум у залі*). Наполягаєте?

Поправка 334. Бондарєв.

БОНДАРЄВ К.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Сьогодні вартість життя людини в нашій країні зростає кожного дня. Подивіться на тарифи, які вдвічі зросли порівняно з минулим роком. І в цей час проводити земельну реформу, частиною якої є цей законопроект, що сьогодні розглядається, антинародно.

Вважаю, що ми повинні спочатку зробити все для того, щоб наш фермер мав можливість розвиватися, купувати землю, а після того йти до людей, проводити референдум і запитати, а чи хочуть вони продавати землю.

Те, що сьогодні відбувається, – це підштовхування людей до того, щоб вони за безцінь продали землю. Українців перетворюють у кріпаків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 334. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Поправка 340. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Шановні громадяни України, так, добиваємося для вас найголовнішого, щоб земля, яка є у вашій власності, приносила вам дохід, давала можливість працювати. Тому наполягаю на своїй поправці, оскільки вона стосується стратегічно важливих питань у земельних відносинах, тих землях, які забезпечуватимуть вашу безпеку і безпеку ваших сімей, обороноздатність країни.

Неправда те, коли ви чуєте від представників влади зараз, що немає кращого досвіду, ніж той, що пропонується цим законопроектом. Є. Такі успішні країни, як Фінляндія, рухалися саме таким шляхом, який дуже простий, і на ньому наполягає фракція «Батьківщина», і наш лідер Юлія Тимошенко. Фермерство – підтримати, кредити і лізинг – так, для наших фермерів, володіння землею і її оброблення – так, нашими фермерами. У цьому майбутнє нашої країни.

Прошу це врахувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Поправка 340 Наливайченка. Прошу визначатися та голосувати (*Шум у залі*). Не кричіть, будь ласка.

«За» – 54.

Рішення не прийнято.

Поправку не враховано.

Яка поправка?

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. (*Не чути*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Врахована редакційно.

Поправка 339. Соболев.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, я проаналізував всі поправки до цієї статті – зміна цільового призначення. Дві ключові норми: перша – вимагати проведення референдуму, і це робити так, а друга – в жодному разі не виключати цієї статті.

Що зробив комітет? Виключив цю статтю і далі латається окремими нормами, у який спосіб узаконити схеми Черновецького, коли київська «молода команда» раздерибанила весь Київ. Тепер «молода команда» у Верховній Раді робить те саме.

Моя поправка полягає в єдиному. Поверніть статтю кодексу, у якій чітко визначено: яке рішення приймає Верховна Рада, яке рішення ухвалює Кабінет Міністрів і які рішення ухвалюються щодо особливо цінних земель. Усе інше – це блуд, у який ви вводите країну. Якщо ви зміните в такій редакції статтю, почнетеся повне розбазарювання особливо цінних земель.

Я вимагаю...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 339 Соболева. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 56.

Рішення не прийнято.

Поправка 337. Колтунович. Врахована редакційно.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Шановний пане Голово, дякую за можливість врахувати поправку в повному обсязі. Хотів би звернути увагу на дві важливі речі і підкріпити їх цифрами, те, про що говорили щойно колеги.

Якщо в нас загалом площа сільськогосподарських угідь становить 42,7 мільйона гектарів, або 70 відсотків площі всієї території країни, то площа ріллі – 32,5 мільйона гектарів, або 78 відсотків.

Ще один важливий момент. Показник площі сільськогосподарських угідь у розрахунку на одну особу є найбільшим серед країн Європи і становить 0,9 гектара, зокрема 0,7 гектара ріллі. Середній показник у Європі – 0,44 і 0,25 гектара відповідно. Нагадую, у нас – 0,9 і 0,7 гектара.

Якщо ми говоримо за площу чорноземів, то в нас від 15 до 17 мільйонів гектарів, це близько 8 відсотків світових запасів. Ось чому на сьогодні так важливо зберегти питання землі в державній і комунальній власності і, що найголовніше, надати можливість підзавуальовано...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 337. Комітетом врахована редакційно. Автор наполягає на повному врахуванні.

Ставлю на голосування пропозицію автора. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 51.

Рішення не прийнято.

Поправка 341. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Для нас, як і для всіх громадян України, дуже важливо почути пряму відповідь на пряме запитання: чому ухиляєтеся від проведення референдуму з питань продажу землі? Це була пряма обіцянка вашої політичної сили. Тому ми хочемо, як і всі громадяни України, почути відповідь на запитання, чому ухиляєтеся від проведення референдуму?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 341...

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. *(Не чути).*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це риторичне запитання. Дякую.

Ставлю на голосування поправку 341. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

Комітет на це відповіді, на жаль, не може дати, шановні колеги.

«За» – 57.

Рішення не прийнято.

Поправка 342. Наливайченко.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О. Фракція «Батьківщина». Для нас це не риторичне питання, як і для всіх 40 мільйонів громадян України. Тому народні депутати, голови комітетів зобов'язані давати відповіді на прямі запитання. Ми наполягаємо на відповіді: коли буде референдум?

Тому що для нас, як і для всіх громадян України, референдум – це та подія, коли громадяни вирішують питання. От ми за таке народовладдя. Не за байки, не за поправки. Ми представляємо 342 поправку, уже можна 342 рази

підписати закон щодо референдуму і один раз точно його провести. Не гайте часу і майбутнє країни.

Проведіть референдум, а зараз, будь ласка, дайте відповідь: чому не проводиться всеукраїнський референдум з питань землі?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 342 Наливайченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Княжицький. Не наполягає.

Поправка 345. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, ви знаєте, інтенсивне використання сільського господарства, що націлене виключно на прибуток, повністю знищує сьогодні родючість, зокрема і українських земель.

Розорювання українських земель, колеги, 65 відсотків. Ніхто не слідкує за тим, як вносяться мінеральні та хімічні добрива, засоби для підвищення врожайності й таке інше. Це й відходи тваринного походження, що насправді впливає на екологію, на наше з вами здоров'я.

Чому не можна у цьому законопроекті, зокрема, передбачити норму, щоб підсилити державний контроль за цими речами? Чому не можна робити так, щоб ми зберігали родючість нашої землі? А ми навпаки, використовуємо землю, усе більше й більше вивозимо валу зерна. Ми пропонуємо українцям таку земельну реформу, якої немає у світі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 345 Івченка. Комітетом вона відхилена. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 50.

Рішення не прийнято.

Поправка 346. Івченко.

ІВЧЕНКО В.Є. Фракція «Батьківщина». Колеги, чому ви називаєте децентралізацією передачу земель у розпорядження територіальним громадам? А чому ви не називаєте децентралізацією те, що ви не даєте громадам: встановлювати земельний податок, оскільки це їхні власні кошти, переглянути договори оренди, які укладено на 15 років під мінімальні відсотки. Ви не даєте громадам з цих державних земель наповнити їхні бюджети. Чому ви цього не робите?

А це є також факт децентралізації, коли громади отримують у розпорядження землю і можуть впливати від використання цієї землі на наповнення власними коштами своїх бюджетів, а це школи і дитячі садки. Ви не даєте цього робити органам місцевого самоврядування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування поправку 346 Івченка. Комітетом вона не підтримана. Прошу визначатися та голосувати.

«За» – 47.

Рішення не прийнято.

Пленарне засідання Верховної Ради України оголошується закритим.